

Kimmo Sirviö ja Ville Palmu

TIETO- JA VIESTINTÄSTRATEGIAN LAATIMINEN KAUKAMETSÄN OPISTOLLE

Opinnäyte

Kajaanin ammattikorkeakoulu

Hallinnon ja kaupan ala

Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma

Kevät 2004

**Kajaanin
ammattikorkeakoulu**

**OPINNÄYTETYÖ
TIIVISTELMÄ**

Ala Hallinnon ja kaupan ala	Koulutusohjelma Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
Tekijä(t) Ville Palmu, Kimmo Sirviö	
Työn nimi Tieto- ja viestintästrategian laatiminen Kaukametsän opistolle	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot Mikrotuki	Ohjaaja(t) Raimo Mustonen
Aika 8.1. 2004	Sivumäärä 38 + 43
Tiivistelmä <p>Päättötyön aihe on tieto- ja viestintästrategian tekeminen Kaukametsän opistolle. Strategia on ensimmäinen Kaukametsän opistolle tehty tieto- ja viestintästrategia. Aloitimme päättötyön tekemisen tutkimalla muiden opistojen strategioita.</p> <p>Lähdemateriaalina oli pääasiassa kolme kirjaa, sekä useita Internet-lähteitä. Päättötyön tarkoituksena oli, että Kaukametsän opisto voisi liittyä mukaan virtuaalikansalaisopisto-hankkeeseen. Tieto- ja viestintästrategiaan kuului koulutussuunnitelman laatiminen opettajien kouluttamiseksi. Koulutus on Opetushallituksen määrittelemä OPE.FI-koulutus. OPE.FI-koulutukseen kuuluu kolme eri tasoa, jonka sisällöt ainakin yhden opettajan täytyy osata tulevaisuudessa. OPE.FI I-taso on helpoin ja sen oppimäärä on 1 opintoviikko.</p>	
Luottamuksellisuus	julkinen
Hakusanat	virtuaalikansalaisopisto, OPE.FI-koulutus
Säilytyspaikka	Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

**Kajaanin
ammattikorkeakoulu**

ABSTRACT OF THE FINAL YEAR PAPER

Faculty Administration and Business	Degree programme Data Processing
Author(s) Ville Palmu and Kimmo Sirviö	
Title Information and Communication Strategy for Kaukametsä Open College	
Alternative professional studies Micro Support	Instructor(s) Raimo Mustonen
Date 13 January, 2004	Total number of pages 38 + 43
<p>Abstract</p> <p>The aim of the final year paper was drafting a communication and information strategy for the Kaukametsä open college in Kajaani. The strategy is the first made for Kaukametsä. We had to start the strategy process by getting familiar with the strategies that other institutes have.</p> <p>The resource material mainly consisted of three books and several internet sources. The purpose of the final year paper was to make it possible for the Kaukametsä institute to join the virtual open college project. Concerning the project we had to make a teacher training plan for Kaukametsä. The Ministry of Education OPE.FI project requires that all the ADP teachers in Kaukametsä must have the basic skills included in the OPE.FI I-level. The OPE.FI project includes three skills levels and at least one teacher must have them in future. The OPE.FI I-level is the lowest and easiest level and means 20 teaching hours.</p> <p>Owing to our final year paper the ADP teachers of Kaukametsä have enough skills to achieve the OPE.FI level but other teachers still need training. Originally we had to organize the whole training for the teachers but it was cancelled for reasons not dependant on us. Finally, the Kaukametsä institute organized the training without us.</p>	
Confidentiality status	public
Keywords	OPE.FI project, Kaukametsä virtual open college
Deposited at	Kajaani Polytechnic Library

ESIPUHE

Tämä päättötyö (teoriaosuus + tieto- ja viestintästrategia) on suunniteltu Kaukametsän opiston käyttöön vuoteen 2005 saakka. Strategia sisältää Kaukametsän opiston omat tavoitteet, sekä Opetushallituksen määrittämän OPE.FI I-tason vaatimukset.

Kaukametsän opiston eettiset arvot ovat ajattelun, tunteen, tahdon ja toiminnan tukeminen ihmisen kasvussa. Opiston perustehtävä on tukea kaikkia väestö- ja ikäryhmiä ja niiden elinikäistä oppimista, sekä edistää sivistyksellistä ja taloudellista hyvinvointia.

Opiston tehtävä on tarjota monipuolisia ja laadukkaita koulutuspalveluja Kajaanissa ja lähialueella, sekä monimuoto- ja verkko-opetuksen keinoin ulottaa opetustarjontaa oman maakunnan ulkopuolellekin. Opistossa koetaan erittäin tärkeäksi yhteistyö paikallisten järjestöjen, yhdistysten, julkisyhteisöjen ja yritysten kanssa. Yhteistyössä niukat resurssit voidaan hyödyntää paremmin.

Opisto on myös mukana kokeilu- ja kehittämishankkeissa, joiden tavoitteena on opistotyön laadun kehittäminen sekä tietoyhteiskuntataitojen kartuttaminen. Nämä hankkeet ovat useiden opistojen yhteisiä verkostoprojekteja. Uutena alueena on taiteen perusopetus aikuisille. Visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opetuskokeilu alkaa syksyllä 2003. Opetuksen suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavat suunnittelijaopettajien ja päätoimisten opettajien lisäksi lähes sata alansa asiantuntevaa tuntiopettajaa

SISÄLLYS

JOHDANTO.....	1
1 MIKSI OPPILAITOS TARVIKSEE TIETO- JA VIESTINTÄSTRATEGIAN ?	3
2 STRATEGIAN ERI MERKITYKSET	5
3 OPPIMISKÄSITYKSET	6
3.1 Oppimiskäsityksen merkitys.....	6
3.2 Behavioristinen oppimiskäsitys	7
3.3 Kognitiivinen oppimiskäsitys	7
3.4 Konstruktivistinen oppimiskäsitys	8
3.5 Ongelmalähtöinen oppiminen ja tutkiva oppiminen.....	8
3.6 Valitsemamme opetusmenetelmä.....	9
4 KVANTITATIIVISET TUTKIMUSMENETELMÄT.....	10
5 OPINNÄYTETYÖPAIKAN ESITTELY	12
6 VIRTUAALIKANSALAIKASOPISTO HANKE	14
6.1 Oppilaitokset	15
6.2 Virtuaalikouluun kuuluvia osahankkeita	16

7 KAUKAMETSÄN HENKILÖKUNNAN KOULUTUSKARTOITUS.....	17
7.1 Koulutuskartoituksen rakenne.....	18
7.2 Koulutuskartoituksen tulokset	18
8 OPE.FI KOULUTUS	28
9 VIRTUAALIKOULUN TAVOITTEET	30
9.1 Tavoitteet opiskelijoille	31
9.2 Tavoitteet opettajille	31
9.3 Tavoitteet muulle henkilökunnalle	32
10 KAUKAMETSÄN TIETO- JA VIESTINTÄSTRATEGIA AJALLE 2003 - 2005....	33
11 POHDINTA.....	35
LÄHTEET	37
LIITTEET.....	

JOHDANTO

Taustaa päättötyön aiheen valintaan

Aiheen valinta oli todella hankalaa. Opinnäytetyön aihe piti olla sellainen, että opinnäytetyön tekeminen ei edellytä ohjelmointitaitoa. Uutisista saimme aiheen vanhusten atk-kouluttamisesta. Aihe oli mielestämme mielenkiintoinen ja siitä oli vasta puhuttu uutisissakin. Aihe hyväksyttiin myös koulun puolelta. Kysyimme vanhusten kouluttamisen mahdollisesta toteuttamisesta Kajaanin Kaukametsän opistolta. Kaukametsän opisto on kulttuuritalo, joka järjestää monenlaisia kursseja monenikäisille ihmisille.

Opinnäytetyöpaikkamme Kaukametsän opisto ilmoitti kuitenkin, että vanhojen ihmisten kurssille houkutteleva ei ole kovinkaan helppoa. Syyksi sanottiin, että vanhuksia on hankala tavoittaa ja heidän mielenkiintonsa koulutukseen voi loppua kesken koulutuksen.

Aiheen päättäminen

Kaukametsän opistosta ilmoitettiin, että heillä olisi kuitenkin tarve kouluttaa oma henkilökuntansa. Pelkkää henkilökunnan koulutusta ei koulun puolesta katsottu tarpeeksi laajaksi opinnäytetyöaiheeksi koulutettavien iän takia. Koulutettavat olisivat pääasiassa Kaukametsän opiston päätoimisia opettajia sekä sivutoimisia opettajia. Suunnittelimme opettajille Opetushallituksen määrittelemän OPE.FI I-tason koulutuksen. Koulutukseen kuuluu kaikkiaan kolme eri tasoa, joista

tulevaisuudessa ainakin yhden opettajan tulee osata kaikki kolme tasoa. Koulutus ei kuitenkaan toteutunut, joten suunnitelma koulutuksesta jäi paperiversioksi.

Kaukametsän opiston henkilökunnan koulutuksen lisäksi saimme tehtäväksi laatia Tieto- ja Viestintästrategian vuodelle 2005. Suunniteltava strategia on ensimmäinen tieto- ja viestintästrategia Kaukametsän opistolle. Strategian tekemiseen saimme ”vapaat kädet”.

1 MIKSI OPPILAITOS TARVITSEE TIETO- JA VIESTINTÄSTRATEGIAN ?

Tietoyhteiskunnan osaamisvaatimuksia voidaan lähestyä kahden hyvin erilaisen - kapean ja laajan – tulkinnan avulla. (Y. Hyötyniemi, 2003)

Kapea tulkinta on välinekeskeinen. Välinekeskeisessä ajattelussa tärkeintä on se, että kaikki osaavat käyttää esimerkiksi tietokonetta ja sen ohjelmistoja. (Y. Hyötyniemi, 2003)

Laaja tulkinta suuntaa kiinnostuksensa välineiden lisäksi niihin työn ja osaamisen laadullisiin muutoksiin, jotka sisältyvät tietoyhteiskuntaan. Nämä muutokset heijastuvat osaltaan oppilaitosten arkeen. Muutokset ovat taustana tieto- ja viestintäteknikan opetusikäytön strategian laadinnalle ja strategian tavoitteelle. (Y. Hyötyniemi, 2003)

Oppilaitoksilla on monenlaisia haasteita esimerkiksi tiedonhakemisen kannalta. On tärkeää, että opiskelijat osaavat etsiä tarvitsemansa tiedon käyttäen mahdollisimman monipuolisesti erilaisia tiedonhakumenetelmiä. Tärkeää tiedon hakemisessa on myös se, että tieto on oikeaa ja ajantasaista. (Y. Hyötyniemi, 2003)

Oppimiskulttuuri muuttuu ja se korostaa oppijoiden yhteisön merkitystä niin yksittäisen oppilaan tiedon rakentamisessa kuin yhteisen tiedon rakentamisessa. (Y. Hyötyniemi, 2003)

Opettajan toiminta on sidoksissa oman oppilaitoksen käytäntöihin. Perinteisesti opettajan toimenkuvaan on kuulunut henkilökohtainen kehittäminen eikä yhteisöllinen kehitystyö, jota laaja-alainen koko oppimiskulttuurin muutos edellyttäisi. (Y. Hyötyniemi, 2003)

Tukemalla ainoastaan yksittäisen opettajan tietoja ja viestintätekniikan käyttöä ei saavuteta tuloksia koko oppimiskulttuurin kehittämisessä, vaan vahvistetaan perinteistä käsitystä opettajan ammatillisesta yksinäisyydestä. (Y. Hyötyniemi, 2003)

Yhteisön merkitys muutoksessa on suuri. Näin ollen tietostrategian laatiminen ei sinänsä ole itsetarkoitus, vaan olennaista on prosessi johon yhteisö vaikuttaa ja jonka aikaansaannoksena strategia syntyy. (Y. Hyötyniemi, 2003)

Koska yhteisön vaikutus on merkityksellinen, ei opetusministeriö ole laatinut strategian laatimiseen mitään valmista mallia tai kovinkaan tarkkoja sääntöjä. Strategian pitää olla sellainen, että se on persoonallinen ja siitä näkee tekijöiden oman panoksen ja aikaansaannoksen. (Y. Hyötyniemi, 2003)

Tieto- ja viestintästrategia tehdään sen vuoksi, että oppilaitos pystyy tarkastelemaan oman opetuksensa tasoa ja opetuksen kehittymistä pitkällä aikavälillä. Tieto- ja viestintästrategia mahdollistaa monipuoliset mahdollisuudet parantaa oppilaitoksen imagoa ja korostaa sen ainutlaatuisuutta muihin samantasoihin oppilaitoksiin nähden. (Y. Hyötyniemi, 2003)

Opetusministeriö on selvittänyt usealla eri tavalla, miten tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöstrategian laadintatavoite on toteutunut. Opettajankoulutusyksiköt ovat saavuttaneet tavoitteen. Tilanne ei kuitenkaan ole aivan yhtä hyvä muissa oppilaitoksissa. Osa näistä oppilaitoksista on hyödyntänyt tietostrategiatyön mahdollisuuksia oppilaitoksensa kehittämisessä, osa taas tyytynyt laitekartoituksiin ja hankintojen pohtimiseen. Joukko oppilaitoksia on toistaiseksi strategiatyön alkutaipaleella. (Y. Hyötyniemi, 2003)

2 STRATEGIAN ERI MERKITYKSET

Strategia on sana, jolla on eri merkitys eri ihmisille. Toisille se voi olla suunnitelma, miten pelataan eli pelisuunnitelma ja toisille se on sodassa käytetty suunnitelma, miten viholliselle voidaan aiheuttaa mahdollisimman paljon vahinkoa ilman, että omat tappiot ovat kovin suuria. (Yavitz, B & Newman, H, 1984, 15)

Strategia on valmiiksi laadittu suunnitelma tai suunta. Strategialla on aina päämäärä ja siihen päämäärään pyritään strategiaan laadituilla toimenpiteillä. Strategialla on aina aikataulu. Aikataulun toteutuminen ja noudattaminen on tärkeää strategian onnistumisen kannalta. Strategian toteutumiseen tarvitaan myös erilaisia mittareita. (Yavitz, B & Newman, H, 1984, 16)

Strategia pitää suunnitella siten, että resurssit riittävät ja strategian ansiosta yrityksestä saavuttaisi jonkinlaisen etulyöntiaseman muihin yrityksiin verrattuna. (Yavitz, B & Newman, H, 1984, 16)

Strategia pitää olla sellainen, että koko yrityksen henkilökunta aina johtoportaan alimpiin työntekijöihin ymmärtää sen ja osaa toimia strategian vaatimilla tavoilla. Strategia on hyvä, silloin kun se on yleisesti hyväksytty. Yleinen hyväksyntä edesauttaa strategian päämääriin pääsyä. (Yavitz, B & Newman, H, 1984, 17)

Strategia on tehokas johtamisväline, mutta vain siinä tapauksessa, että sitä noudatetaan, ja että se on saatu toimimaan. (Yavitz, B & Newman, H, 1984, 17)

3 OPPIMISKÄSITYKSET

Tutkimme oppimiskäsityksiä, koska opinnäytteeseemme kuului alussa koulutuksen pitäminen ja opetussuunnitelman laadinta. Tutkimme eri oppimiskäsityksiä ja pohdimme, mikä soveltuisi Kaukametsän opettajistolle parhaiten. Koulutuksemme kuitenkin peruuntui. Koulutuksemme peruunnuttua emme päässeet kokeilemaan opetukseemme valittua oppimiskäsitystä.

3.1 Oppimiskäsityksen merkitys

Oppimiskäsitys on toimintaa mikä tapahtuu oppimisympäristössä. Oppimiskäsitykseen kuuluu toimintaa ohjaavia, kuvaavia tai selittäviä periaatteita. Käytössä oleva oppimiskäsitys vaikuttaa aina opettajan-, opiskelijoiden- ja oppimisympäristön teknisiin apuvälineisiin ja niiden toimintaperiaatteisiin. (O.Lappi, 2002, <http://www.osteri.net/ottolappi/luku2.>)

Oppimiskäsitykset jaetaan behavioristiseen, kognitiiviseen ja konstruktivistiseen oppimiskäsitykseen. Erilaiset oppimiskäsitykset vaikuttavat eri tavoin oppimisen tuloksiin, riippuen opetuksen sisällöstä, opetustavasta ja opiskelijoiden/opettajan motivaatiosta. (O.Lappi, 2002, <http://www.osteri.net/ottolappi/luku2.>)

3.2 Behavioristinen oppimiskäsitys

Behavioristisen oppimiskäsitys tarkastelee oppimisympäristön suunnittelua, tärkeää on, miten tieto saadaan ymmärrettävästi opiskelijoille, palautteen merkitys korostuu, eli miten, milloin ja millaista palautetta oppijalle suorituksistaan annetaan. Opetus on opettaja- ja oppimateriaalijohtoista. Behavioristisessa oppimiskäsityksessä opetus jaetaan loogisiin osatekijöihin. Jaon jälkeen opetus tapahtuu yksi asia kerrallaan. Opetettavalle annetaan välittömästi palautetta. Palautteen jälkeen diagnosoidaan hänen oppiminen annetuilla, täsmällisesti määrätyillä tehtävillä. (O.Lappi, 2002, <http://www.osteri.net/ottolappi/luku2.>)

Oppimisen tapahtuminen ilmenee käyttäytymisen muutoksena, kun opiskelija oppii suorittamaan hänelle annetut tehtävät etukäteen määrätyllä ”oikealla” tavalla. Opiskelijan omaksuttua opetettavan asian, siirrytään seuraavaan asiaan, eli edetään suunnitelman mukaan, askel kerrallaan. Tämä opetusmuoto soveltuu lähinnä erilaisten motoristen taitojen opetukseen ja pinnallisen sisältömateriaalin ulkoa opetteluun. (O.Lappi, 2002, <http://www.osteri.net/ottolappi/luku2.>)

3.3 Kognitiivinen oppimiskäsitys

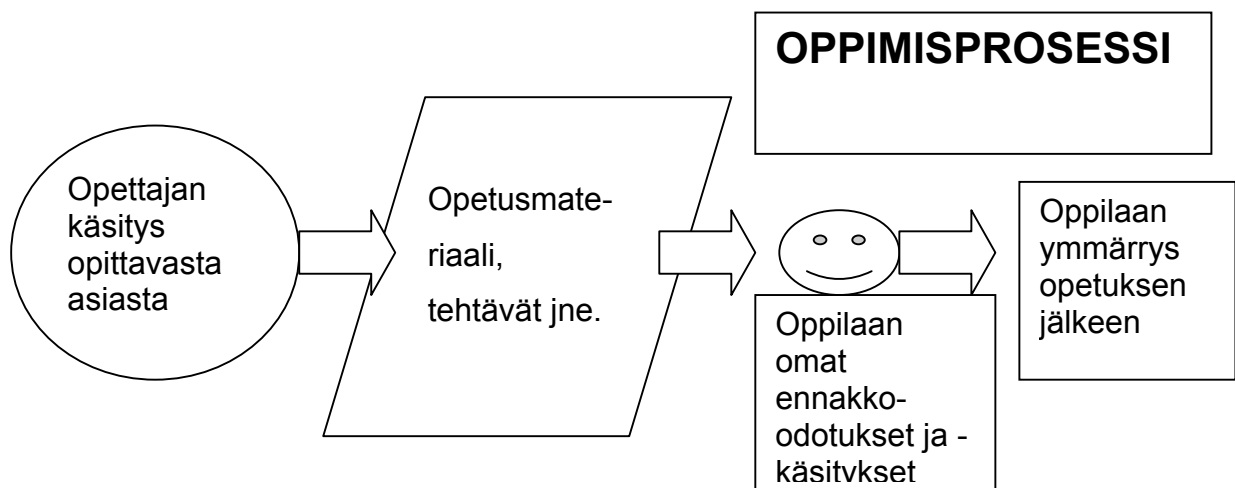
Kognitiivinen oppimiskäsitys korostaa oppijan aktiivisuutta, itsenäisyyttä ja oppijaa tavoitteiden ohjaamana ajattelijana ja tiedon hankkijana. Kognitiivisessa oppimiskäsityksessä opiskelija voi itse suunnitella opiskelua ja sisäistää opintonsa. Oppiminen todetaan oman aktiivisen ajattelutyön seurauksena, eikä käyttäytymisen muutoksen perusteella kuten behavioristisessa oppimiskäsityksessä. (O.Lappi, 2002, <http://www.osteri.net/ottolappi/luku2.>)

3.4 Konstruktivistinen oppimiskäsitys

Konstruktivistinen oppimiskäsitys korostaa jokaisen oppijan yksilöllisyyttä ja ihmisten keskinäistä vuorovaikutusta ja vuorovaikutuksen merkitystä. Oppija nähdään itseään ohjaavana, kehittymään pyrkivänä yksilönä. Keskeisin ajatus konstruktivistisessa oppimiskäsityksessä, opetettava asia ei koskaan siirry sellaisenaan opettajan päästä tai oppikirjasta oppilaan päähän. Oleellista on se, mitä oppijan mielessä tapahtuu. Oppijalla on aina ennakkokäsitys opetettavasta asiasta. Ennakkokäsitys vaikuttaa siihen miten oppija suhtautuu opetettavaan asiaan. Tärkeää oppijan osaamisessa on, että hän osaa muodostaa aikaisemmista tieteellisistä käsityksistä johdonmukaisempia omia käsityksiä.

Aikaisempi tietopohja on siis konstruktionismin mukaan välttämätön mielekkään tulkinnan väline ja aidon oppimisen edellytys - mutta se voi myös olla oppimisen este. Esteenä voi olla aikaisemman opitun tiedon virheellisyys.(kuvio 1.)

(P.Uusitalo,M.Suoranta,1999. <http://www.cs.helsinki.fi/u/pjuusita/tao/raportti2.html>)

Kuvio1. Konstruktivistinen oppimiskäsitys

3.5 Ongelmalähtöinen oppiminen ja tutkiva oppiminen

(PBL, eli Problem Based Learning) ja tutkiva oppiminen. Ongelmalähtöisessä oppimisessä ei lähdetä lukemaan ensin kaikkea alaan kuuluvaa ja sen jälkeen

soveltamaan, vaan lähdetään suoraan ratkaisemaan jotakin todellista ongelmaa ja hakemaan siihen soveltuvaa kirjallisuutta. Samalla opitaan myös tiedonhakutaitoja, jotka ovat jo tänä päivänä erittäin tärkeitä taitoja.

(O.Lappi, 2002, <http://www.osteri.net/ottolappi/luku2>)

Tutkiva oppiminen on samanhenkinen menetelmä. Yhtenä keskeisenä elementtinä on ongelmalähtöinen oppiminen. Ideana on suhtautua kaikkeen kuin tutkija. Tavoitteena on asettaa opittavana olevasta aiheesta mielekkäitä ja kiinnostavia kysymyksiä ja sitten ratkoa ne.

(M. Murtonen, <http://users.utu.fi/marimur/Oppitaitava.htm>)

(P.Uusitalo, M.Suoranta, 1999. <http://www.cs.helsinki.fi/u/pjuusita/tao/raportti2.html>)

3.6 Valitsemme opetusmenetelmä

Valitsimme konstruktivistisen opetusmenetelmän, koska se sopii parhaiten aikuisille, joilla on vahva koulutustausta. Konstruktivistinen oppimiskäsitys korostaa jokaisen oppijan yksilöllisyyttä, näin ollen opetusta voidaan ohjata jokaisen opetettavan taitojen mukaan. Opetettavien henkilöiden keskenäinen vuorovaikutus korostuu jolloin opetettavat voivat ongelmatilanteissa parhaan mukaan neuvoa toisiansa, mikäli opettaja ei ehdi neuvomaan. Oppija on omatoiminen ja itseohjautuva, näin ollen opettajan ei tarvitse valvoa korostetusti tehtävien tekemistä. Opettaja kuitenkin huomaa, mikäli annettuja tehtäviä ei ole osattu ratkaista. Aikuisopiskelijoilla pitää olla vapaampi omatoiminen osuus opiskelussa, toisin kuin peruskouluikäisillä, jotka vaativat tiukempaa valvontaa, ja jotka tarvitsevat enemmän palautetta opiskelustaan.

4 KVANTITATIIVISET TUTKIMUSMENETELMÄT

Kvantitatiivisessa tutkimusmenetelmässä aineiston kerääminen, aineiston rajaaminen ja tutkiminen vaatii perehtymistä. Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä soveltuu hyvin esimerkiksi koe, kysely- ja haastattelututkimukseen. Kvantitatiivista tutkimusta käytetään, jos halutaan toistaa tutkimusta. Kvantitatiivinen tutkimus on tutkimusmenetelmänä erittäin luotettava ja helposti analysoitava.

Kvantitatiivisella tutkimuksella on monta nimeä, kuten hypoteettis-deduktiivinen, eksperimentaalinen ja positivistinen tutkimus. (Hirsjärvi. S, Remes. P, Sajavaara. P, s.137, 1997.)

Kvantitatiivinen (määrällinen) tutkimusmenetelmä on luotettava, kun aineiston luonne on selvä, esimerkiksi meidän tapauksessamme kysely. (Hirsjärvi. S, Remes. P, Sajavaara. P, 1997.)

Kvantitatiivinen tutkimus käsittelee numeroita ja numeroiden vaikutusta tutkimuksen lopputulokseen. Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä edellyttää aiempia teorioita, hypoteeseja, koejärjestelyä ja aineiston keruu suunnitelmaa. Kun aineisto on kerätty, määritellään perusjoukko, johon tuloksien pitää olla päteviä. Tämän jälkeen perusjoukosta tehdään otos. Tuloksien tarkastelua varten tehdään taulukko, ja tulokset saatetaan muotoon jota voidaan käsitellä tilastollisesti. (Hirsjärvi. S, Remes. P, Sajavaara. P, 1997)

Valitsimme tämän tutkimusmenetelmän, koska tutkittavana aineistona oli kyselyn vastaukset, jotka olivat taulukkomuodossa. Valitsimme perusjoukon ja vertasimme siihen tuloksia. Taulukkomuotoisesta kyselystä katsottiin vastausten määrä ja

tulkittiin vastausvaihtoehdot. Kyselyssämme oli kolme eri vastausvaihtoehtoa: kyllä, en, haluan lisätietoa. Nuo vastausvaihtoehdot laskettiin jokaisen kysymyksen kohdalla. Laskettuamme vastauskohtien määrät, suunnittelimme tuloksien perusteella opetussuunnitelman. Teimme vastauksista ja vastauksien määrästä taulukon, jossa oli prosentuaaliset laskelmat jokaisen vaihtoehdon määristä. Kyselymme pohjautui OPE.FI -koulutuksen vaatimukseen. Kyselylomake on liitteenä. Kyselyn kysymykset koskivat suoraan Opetushallituksen OPE.FI I-tason koulutukseen määrittelemiä atk-taitojen vaatimuksia

5 OPINNÄYTETYÖPAIKAN ESITTELY

Opinnäytetyöpaikkamme on Kajaanin Kaukametsän opisto. Kaukametsän opiston historia alkaa vuodesta 1920. Vuonna 1920 aloitti toimintansa Kajaanin kansalaisopisto. Opistotoiminta lakkautettiin vuonna 1932. Kajaanin maalaiskuntaan perustettiin vuonna 1971 kansalaisopisto ja kuntaliitoksen yhteydessä vuonna 1977 opistosta tuli Kajaanin kaupungin kansalaisopisto. Nykyisiin tiloihin opisto siirtyi vuonna 1987.

(<http://www.kajaani.fi/kulttuuri/kaukametsa>)

Toimialueena Kaukametsän opistolla on Kajaanin kaupunki ja Vuolijoen kunta. Opetusta järjestetään myös noin 50 eri paikassa haja-asutusalueilla ja lähiöissä.

(<http://www.kajaani.fi/kulttuuri/kaukametsa>)

Lähtökohtia opistolla on monia. Tässä on osa niistä: Kansalaisopisto on osa kaupunkilaisten peruspalveluja, kaikki ikä- ja väestöryhmät huomioidaan, opiskelijat oppivat arvostamaan vapaa-ajan laadukasta ja mielekästä käyttöä.

(<http://www.kajaani.fi/kulttuuri/kaukametsa>)

Kaukametsän opisto on vuoden 2002 tilaston mukaan Oulun- ja Lapin Läänien kansalaisopistoista kolmanneksi suurin. Koko Suomen 261 kansalaisopiston joukossa Kaukametsän opisto on 20 suurimman joukossa.

Opistolla on 6 suunnittelijaopettajaa ja kaksi päätoimista opettajaa, sekä noin 100 tuntiopettajaa. Opiston opiskelijamäärä vuonna 2002 oli 8667 opiskelijaa.

(<http://www.kajaani.fi/kulttuuri/kaukametsa>)

Yhteistyö ja yhteydet oppilaitoksen ulkopuolelle

Yhteistyö; Kajaanin ATK-palvelut, Paltamon- ja Sotkamon kansalaisopistot.

Virtuaalikansalaisopiston yhteistyö; Itä-Suomen virtuaalikansalaisopistohankkeen opistot, Kainuun verkkoyliopisto, Itä-Suomen virtuaalilukio, Kesseli-hanke, Suomen kielen verkko-opetusmateriaali Poviltus-alustalla, Kajaani-Areena.

6 VIRTUAALIKANSALAIPOISTO HANKE

Hankkeen tavoitteena on järjestää virtuaalista opetusta, Itä-Suomen ja Kainuun alueen aikuisopiskelijoille. Virtuaalikansalaisopisto muodostuu kursseista, joita kansalaisopistot järjestävät etä-, virtuaali- tai monimuoto-opetuksena. Virtuaaliopistossa asiakas voisi valita itselleen parhaiten sopivia kursseja maakuntarajat ylittävältä kurssitarjottimelta. Hanke alkaisi keväällä 2003 ja päättyisi vuoden 2004 loppuun mennessä.

(P. Kaartinen /Kuopion kansalaisopisto/Itä-Suomen virtuaalikansalaisopistohanke, 2003.)

Hankkeessa mukana olevien opistojen opettajat koulutetaan peda.net-palveluihin. Peda.net on jyvaskylän yliopiston koulutuksen tutkimuslaitoksen koordinoiva tutkimus- ja kehittämishanke, eli pedanet toimii erioppilaitoksien verkkopalveluna, jonka pohjalle muodostetaan verkkokoulutusta. Koulutuksessa opetetaan verkkovihkopalveluun, jolla rakennetaan verkkokursseja, sekä annetaan tietoa verkkokurssien laadintaan ja ongelma kysymyksiin, joita ilmaantuu verkko-opetuksen yhteydessä.

(P. Kaartinen/Kuopion kansalaisopisto/Itä-Suomen virtuaalikansalaisopistohanke, 2003)

Virtuaaliopistolle rakennetaan oma portaali. Portaalista löytyvät virtuaalista opetusta järjestävät oppilaitokset, sekä järjestettävät kurssit hintatietoineen.

Portaalista löytyvät oppilaitoksien erilliset esittelyt esimerkiksi PowerPointesityksinä. Virtuaaliopiston tiedottaa oppilaitoksille, yrityksille ja muille intressiryhmille virtuaaliopetusmahdollisuuksista.

(P. Kaartinen /Kuopion kansalaisopisto/Itä-Suomen virtuaalikansalaisopistohanke, 2003.)

Virtuaaliopisto julkaisee verkkolehteä, joka sisältää kaikkien virtuaaliopistojen kurssit ja tapahtumat. Opistot tiedottavat oppilaitos- ja opiskelija-asioista. Suunnitelmissa olisi rakentaa portaaliin keskustelufoorumi, jossa käsitellään ajankohtaisia asioita. Keskustelufoorumi sisältää myös eri oppilaitosten yhteystiedot. Virtuaaliopisto voisi myöhemmin, kun virtuaaliopisto hanke joskus päättyy, myydä mainostilaa yrityksille. Virtuaaliopisto portaalilla pyritään edistämään työllistymistä lisäämällä siihen opettajapankki, johon listattaisiin tuntiopettajaksi haluavat henkilöt. Virtuaaliopisto työskentelee yhteistyössä myös Itä-Suomen aikuislukiohankkeen kanssa.

(P. Kaartinen/Kuopion kansalaisopisto/Itä-Suomen virtuaalikansalaisopistohanke, 2003.)

Virtuaalikansalaisopiston yhtenä osana tulee suunnitelmien mukaan olemaan avoin oppimiskeskustyypinen työmuoto ja siellä opiskelijat voisivat opiskella virtuaalisessa työpajassa, virtuaalikansalaisopiston kursseja tai osia kursseista.

(P. Kaartinen/Kuopion kansalaisopisto/Itä-Suomen virtuaalikansalaisopistohanke 2003.)

Kohderyhmänä on Itä-Suomen ja Kainuun alueella asuvat aikuisopiskelijat ja lisäksi muualla Suomessa asuvat suomalaiset.

(P. Kaartinen/Kuopion kansalaisopisto/Itä-Suomen virtuaalikansalaisopistohanke, 2003.)

6.1 Oppilaitokset

Virtuaalisen kansalaisopisto hankkeen ensimmäisessä vaiheessa (mestari-kisälli-oppipoika –ketju) mukana voisi olla koordinaattorina toimivan Kuopion kansalaisopiston lisäksi oppilaitokset, jotka ovat panostaneet tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön kehittämistyöhön ja joilla on jo kokemusta tai selkeät suunnitelmat verkkokurssien toteuttamisesta: esim. Joensuun vapaaopisto, Linnalan opisto, Kaukametsän opisto ja Mikkelin kansalaisopisto.

Seuraavassa vaiheessa mukaan voisi tulla hankkeen vaikuttavuusalueelta uusia opistoja, joita alkuvaiheen opistot perehdyttäisivät verkko-opetukseen. Saavutettuaan tietyn tason, uudet opistot alkaisivat puolestaan värvätä verkottumisen periaatteiden mukaan lisää oppilaitoksia.

(P.Kaartinen/Kuopionkansalaisopisto/ItäSuomenvirtuaalikansalaisopistohanke,2003.)

6.2 Virtuaalikouluun kuuluvia osahankkeita

Virtuaalikoulun ydin on käyttöliittymä. Käyttöliittymä eli portaali tarjoaa opiskelumoduuleja, kursseja ja muita opiskelupaketteja. Paketteja suunnitellaan koulumuodoittain ja opetussuunnitelmien mukaisesti. Käyttöliittymän ympärille rakennetaan erilaisia ja erityyppisiä osahankkeita.

(<http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/tietostrategia/toimeenpanosuunnitelma.pdf>.)

Osahankkeet koostuvat useista laajoista opetusviranomaisten, opetuksen järjestäjien ja koulujen välisistä kehittämishankkeista. Kehittämishankkeissa kehitellään ja tuotetaan portaaliin sopivia opiskelumoduuleja, tukipalveluita ja oppimateriaaleja. Kehittämishankkeiden avulla haetaan myös ratkaisuja uusista opiskelumuodoista syntyviin ongelmiin. Kehittämishankkeiden tavoitteena on saada uusia menetelmiä osaksi koulujen käytäntöjä.

(<http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/tietostrategia/toimeenpanosuunnitelma.pdf>.)

Hankkeissa huomioidaan myös oppilaitosten taloudelliset resurssit. Koulujen varustelu pidetään ajanmukaisena, hankkeissa huomioidaan oppilaitosten tietotekniset strategiat. Hankkeet ovat valtakunnallisesti koordinoituja ja tuottavat kurssikokonaisuuksia erilaisiin tiedotusvälineisiin kuten Internetiin, radioon tai televisioon. Ensimmäiset hankkeet käynnistettiin vuonna 1996.

(<http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/tietostrategia/toimeenpanosuunnitelma.pdf>.)

7 KAUKAMETSÄN HENKILÖKUNNAN KOULUTUSKARTOITUS

Koulutustarve ilmeni heti kun aloimme neuvottelemaan opinnäytetyöstä. Koulutuksen tarkoituksena oli, että Kaukametsän henkilökunnasta ainakin päätoimiset ja sivutoimiset opettajat hallitsisivat Opetushallituksen määrittelemän OPE.FI I-tason.

Koulutus ajoitettiin siten, että päätoimiset opettajat kävisivät koulutuksen marras-joulukuussa ja että opetusta olisi perjantaisin ja lauantaisin. Toisin kuitenkin kävi, koulutuksemme peruuntui kaksi päivää ennen jo sovittua ensimmäistä opetus-kertaa. Koulutuksen peruuntuminen aiheutti muutoksia opinnäytetyöhömmme.

Kartoitukseen osallistui kaikkiaan 36 opettajaa, joista osa oli päätoimisia opettajia ja osa sivutoimisia opettajia. Koulutuskartoituskysely jaettiin henkilökunnan kokouksessa, ja siihen vastattiin heti. Osa opettajista vastasi kyselyyn kuitenkin omalla ajallaan.

7.1 Koulutuskartoituksen rakenne

Koulutuskartoituskysely tehtiin Excel-työkalulla ja kartoituksen sisältö oli Opetushallituksen määrittelemän OPE.FI I-tason mukainen. Koulutuskartoituskyselyn rakenne jakautui 9 eri osaan.

1. Tiedostojen tallennus
2. Tiedostojen käsittely
3. Tulostus
4. Sähköposti
5. Viruksien torjunta
6. Internetin käyttö
7. Windows-käyttöjärjestelmä
8. Ohjelmistot
9. Muut laitteet

OPE.FI I-taso on sisällöltään laaja. Vaikeustasoltaan I-taso sisältää tieto- ja viestintätekniiikan perusteet.

7.2 Koulutuskartoituksen tulokset

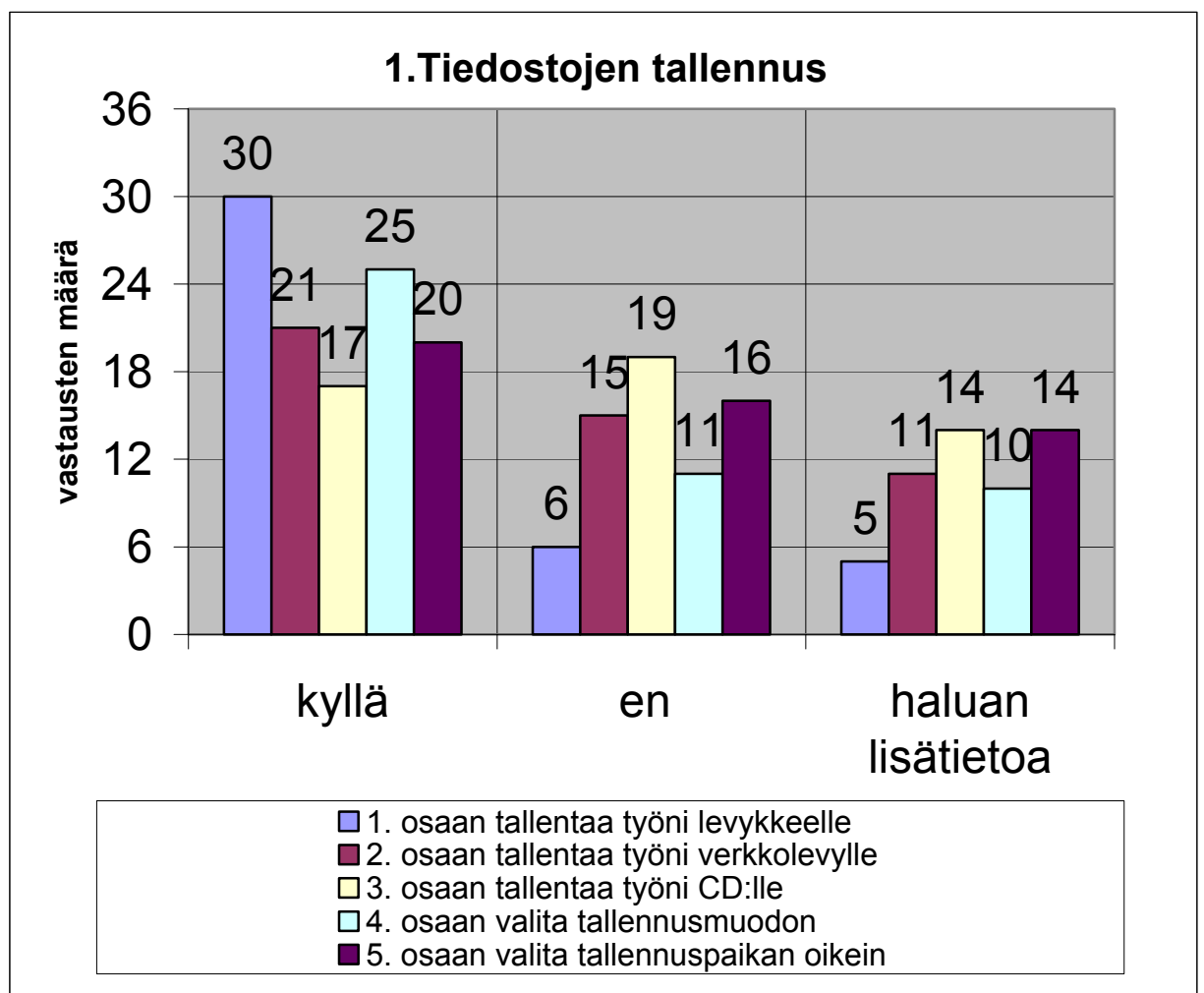
Koulutuskartoituksen tuloksien kerääminen kesti kauan, sillä ensimmäisessä kokouksessa ei ollut mukana kuin 10 opettajaa. Loput 26 opettajaa vastasivat kyselyyn omalla ajallaan. Kyselyyn vastanneiden keskuudessa huomasimme välinpitämättömyyttä kyselyä kohtaan.

Tulokset paljastivat, että opettajien atk-taidoissa oli huomattavan suuria tasoeroja. Tasoerot johtuivat siitä, että osa opettajista oli atk-opettajia tai hallinnon henkilökuntaa. Nämä opettajat osasivat monipuolisesti esimerkiksi Officen työkalut ja sähköpostin käytön.

Heikoin atk-osaaminen oli henkilöillä, joilla opetusala on sellainen, jossa ei tietokonetta käytetä, ja joillakin opettajista motivaatio atk-taitojen oppimiseen oli

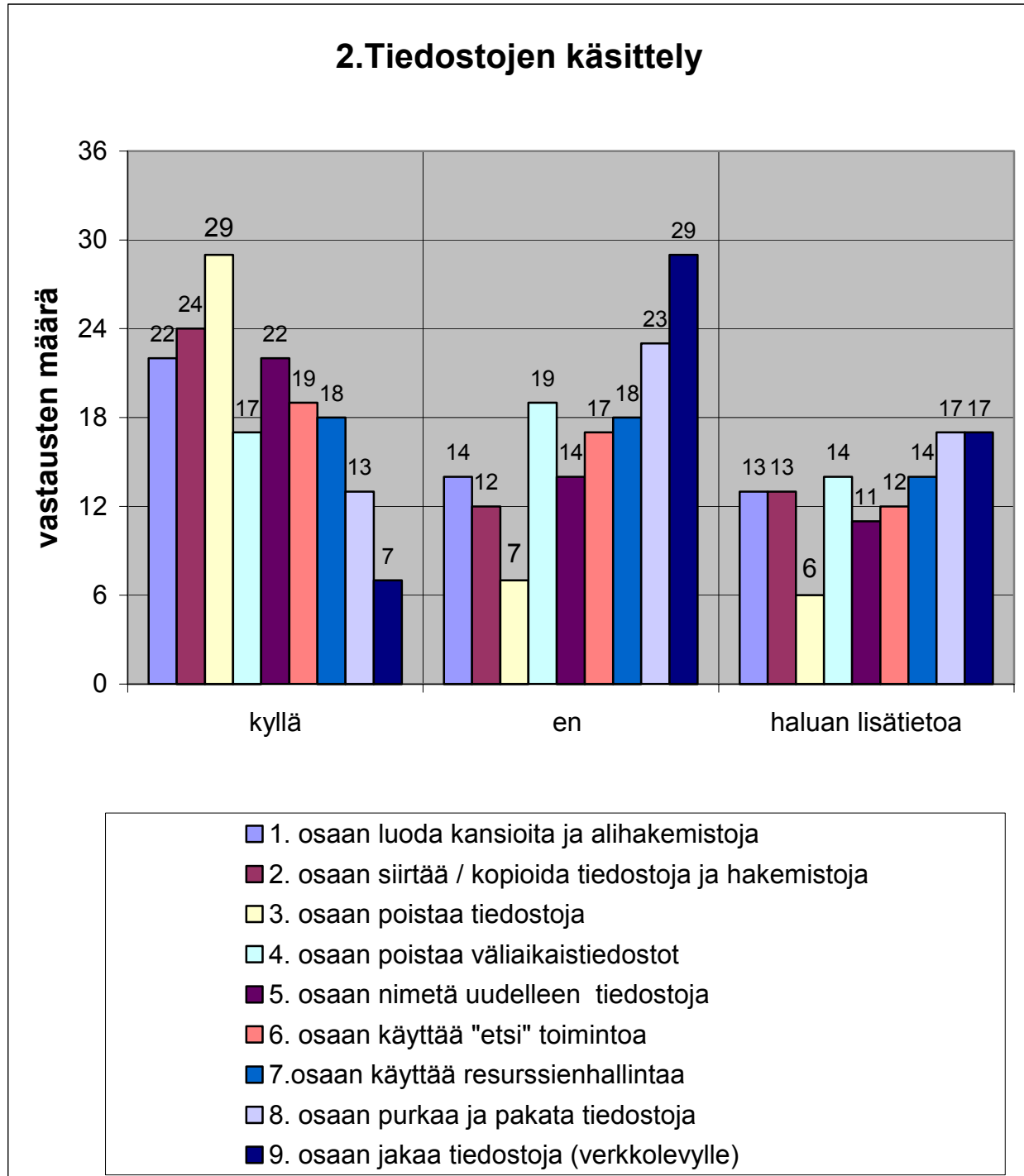
rajoittava tekijä. Nämä opettajat eivät olleet juuri tietokonetta käyttäneet ja katsoivat näin ollen, etteivät haluakaan osata tai oppia. Haluttomuus koulutukseen ilmeni, kun tutkimme kyselylomakkeet, jossa vastanneilla oli mahdollista kirjoittaa esimerkiksi asiat, joista he haluavat lisätietoa.

Tulokset kertoivat, että tiedostojen tallennus on yli puolelle vastanneista tuttua. Tiedostojen käsittely (kansioden luominen, tiedostojen kopioiminen ja siirtäminen yms.) oli myös tuttua, ainoastaan tiedostojen pakkaus ja purkaminen oli suurimmalle osalle vierasta.

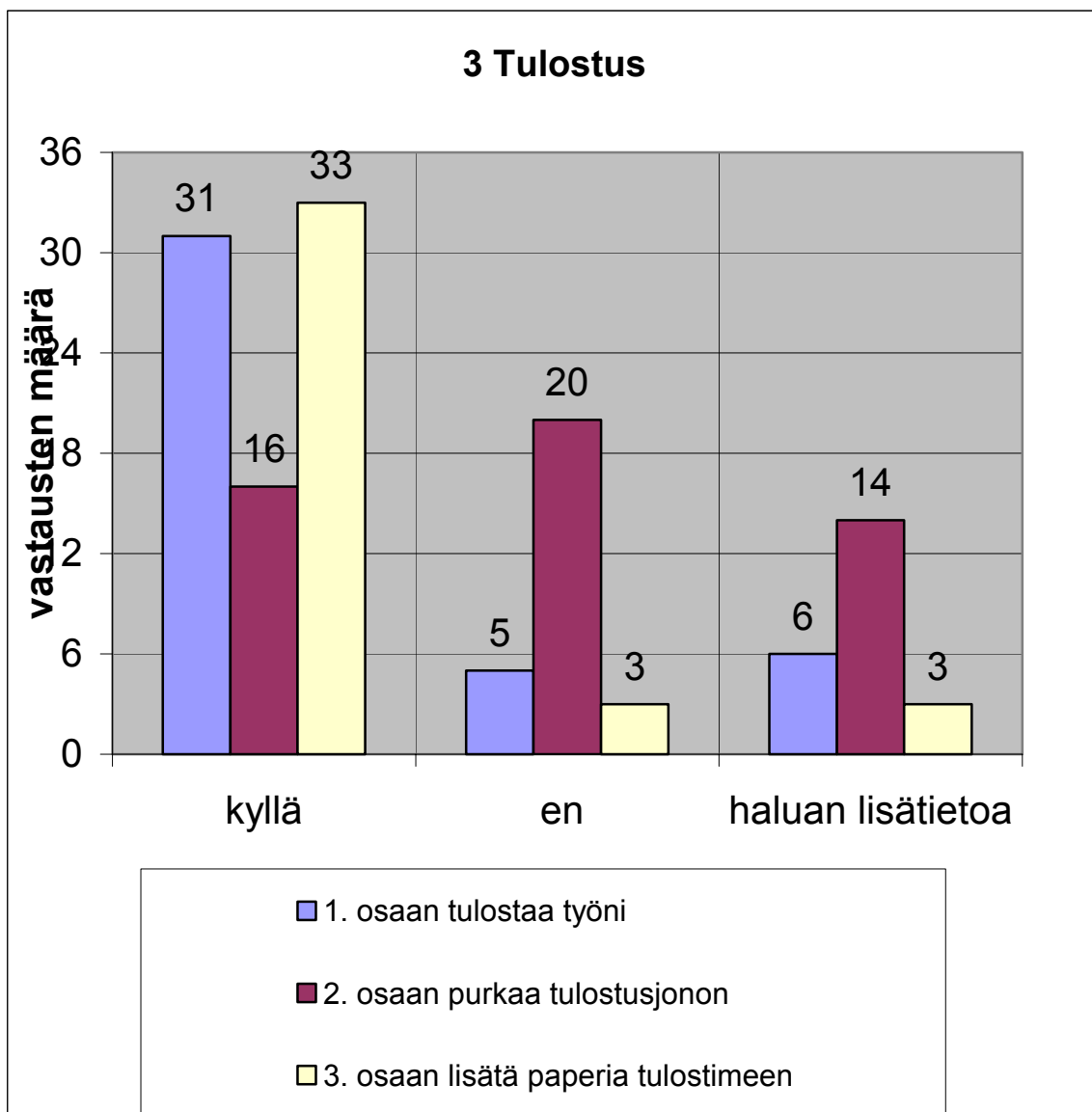
Kuvio 2, Tiedostojen tallennus, koulutuskartoituslomake

Tiedostojen jakamisen verkkolevyille ei osannut kuin muutama vastannut. Tämä tilasto kuitenkin johtuu siitä, että vastanneilla ei välttämättä ole edes oikeuksia jakaa verkkolevytilaa.

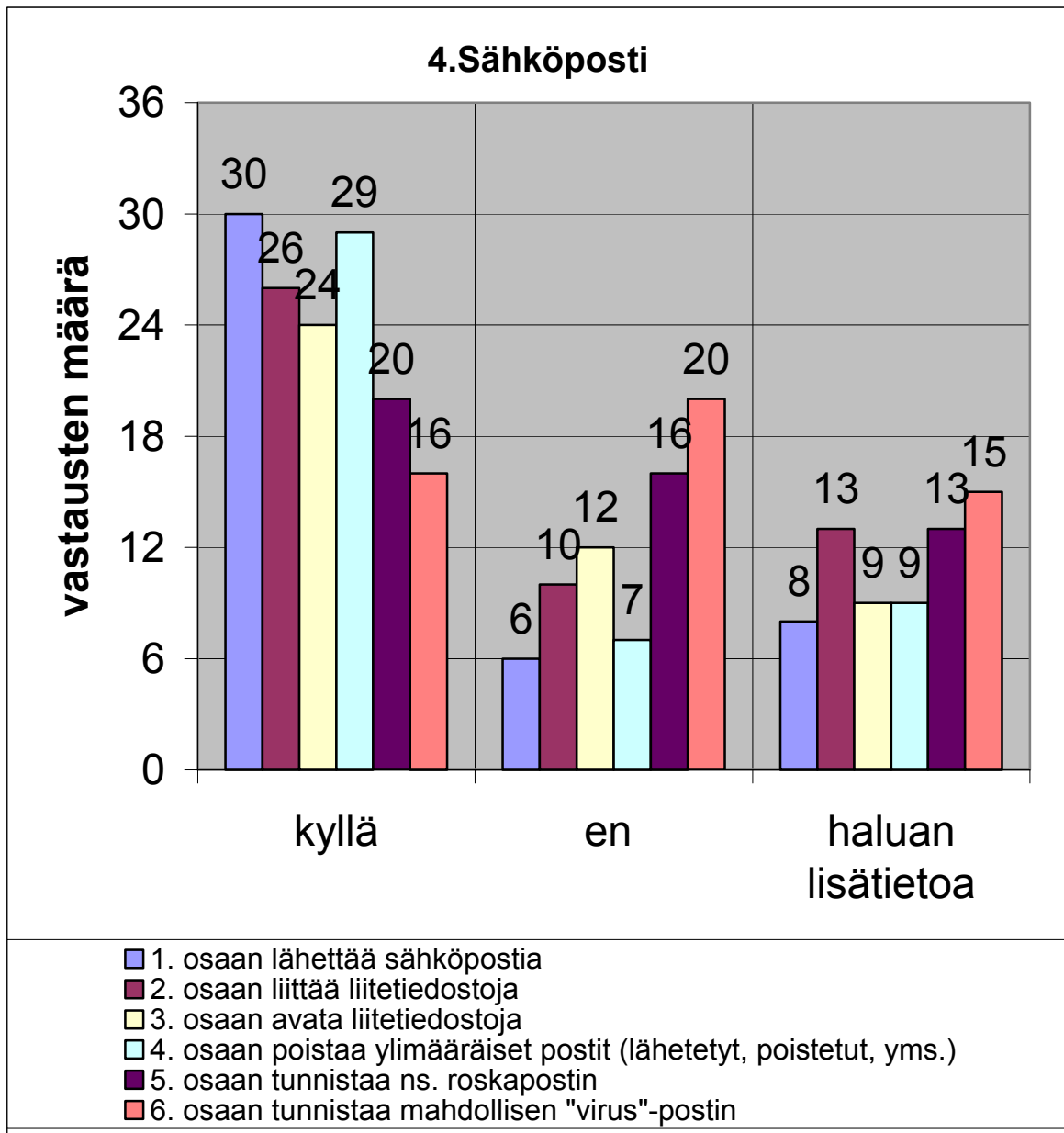
Kuvio 3. Tiedostojen käsittely, koulutuskartoitusslomake

Tulostus oli osa-alue joka oli hallinnassa lähes jokaisella vastanneesta. Tulostusjonon purkaminen tulisi opettaa kyselyn mukaan. Tulostus osa-alueena on sikäli tärkeä, että jokaisen tulisi osata tämä, eli pieni kouluttautuminen olisi hyvä suorittaa.

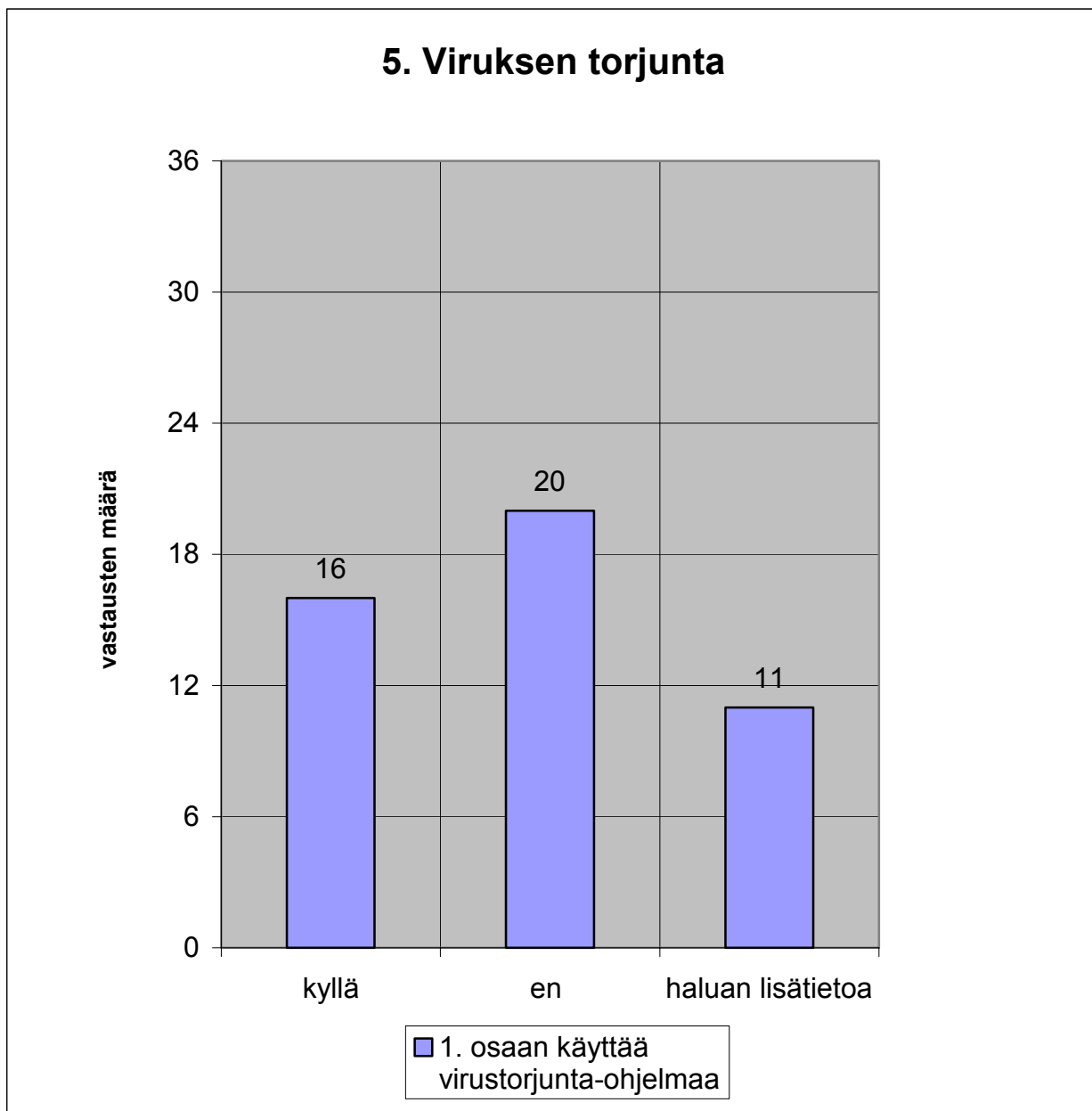
Kuvio 4. Tulostus, koulutuskartoituslomake

Sähköpostin ja sen ominaisuudet vastanneet kokivat osaavansa. Vaikein asia sähköpostin käytössä on liitetiedostojen liittäminen. Alle puolet osasi tunnistaa mahdollisen viruspostin.

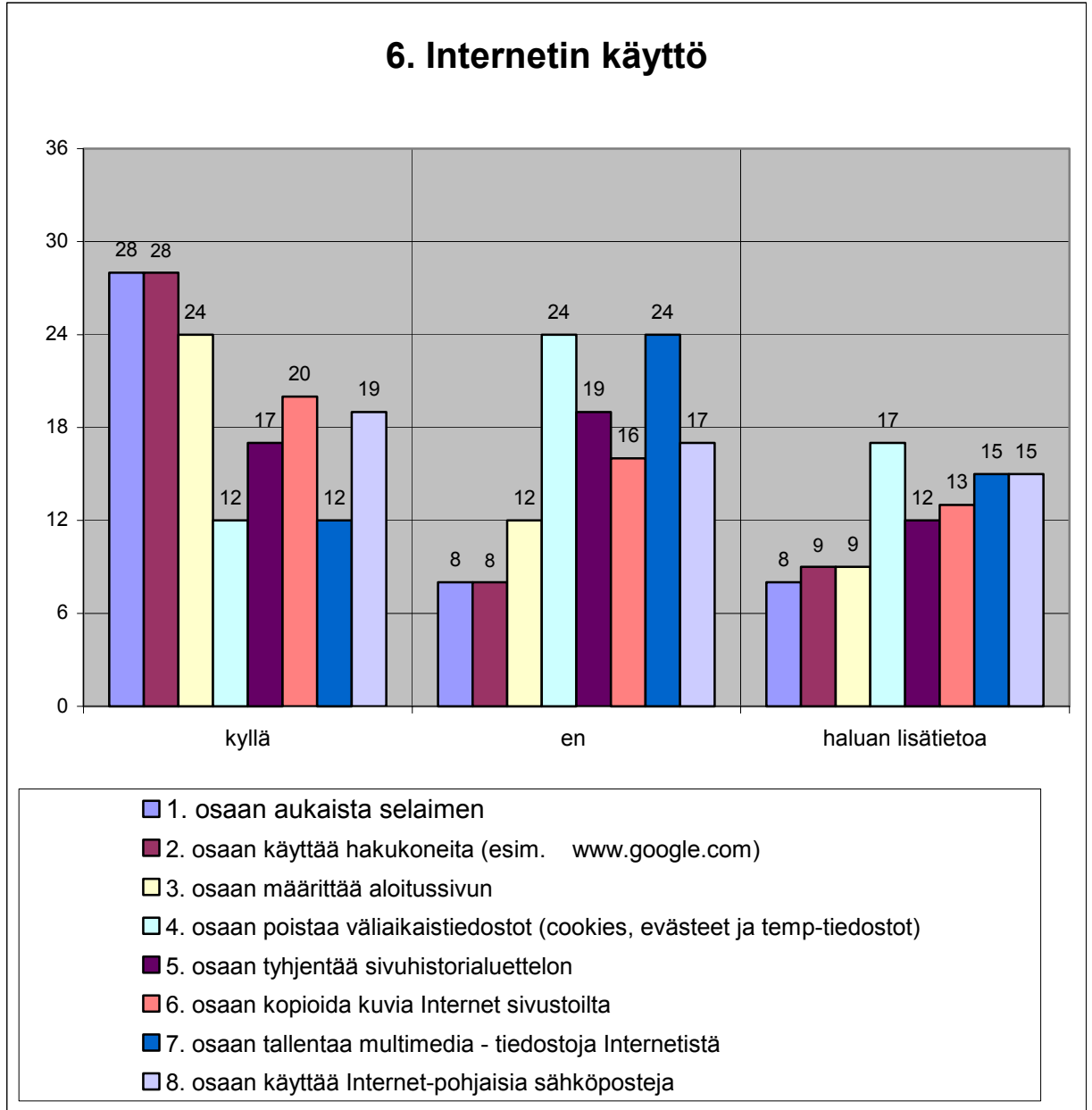
Kuvio 5, Sähköposti, koulutuskartoituslomake

Viruksien torjunnan ja virusohjelmiston hallinnan osasi lähes puolet vastanneista. Virusten torjunta on tärkeä osa päivittäistä tietokoneen käyttöä, jonka kaikkien tulisi hallita, tässä on koulutuksen tarvetta.

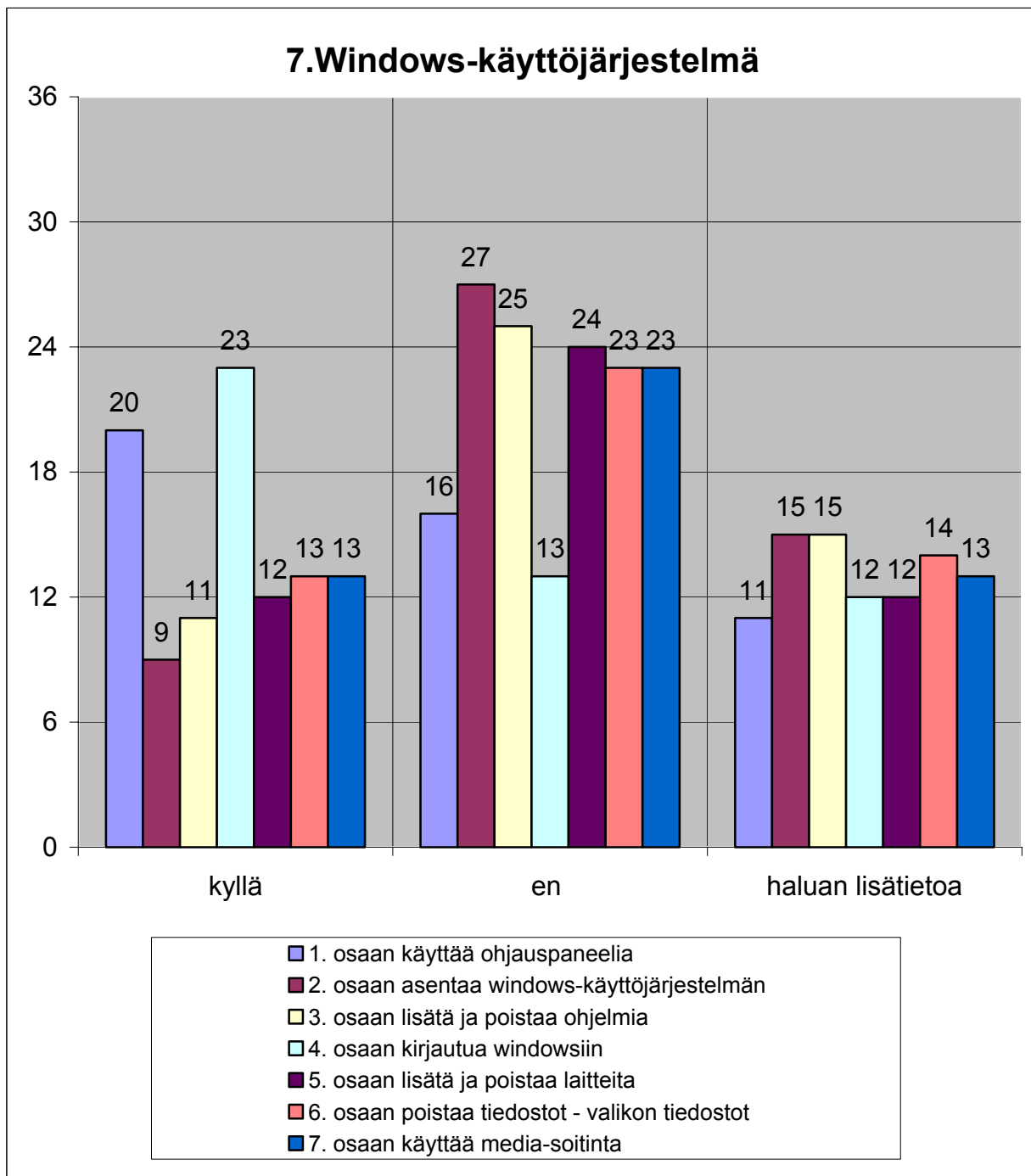
Kuvio 6, Virusten torjunta, koulutuskartoituslomake

Internetin käytön hallitsi suurin osa. Internetin ominaisuuksista sivuhistorian- ja välimuistin tyhjennys oli ainoa vaikea asia. Vastanneista lähes puolet halusi sivuhistorian- ja välimuistin tyhjentämisestä lisätietoa.

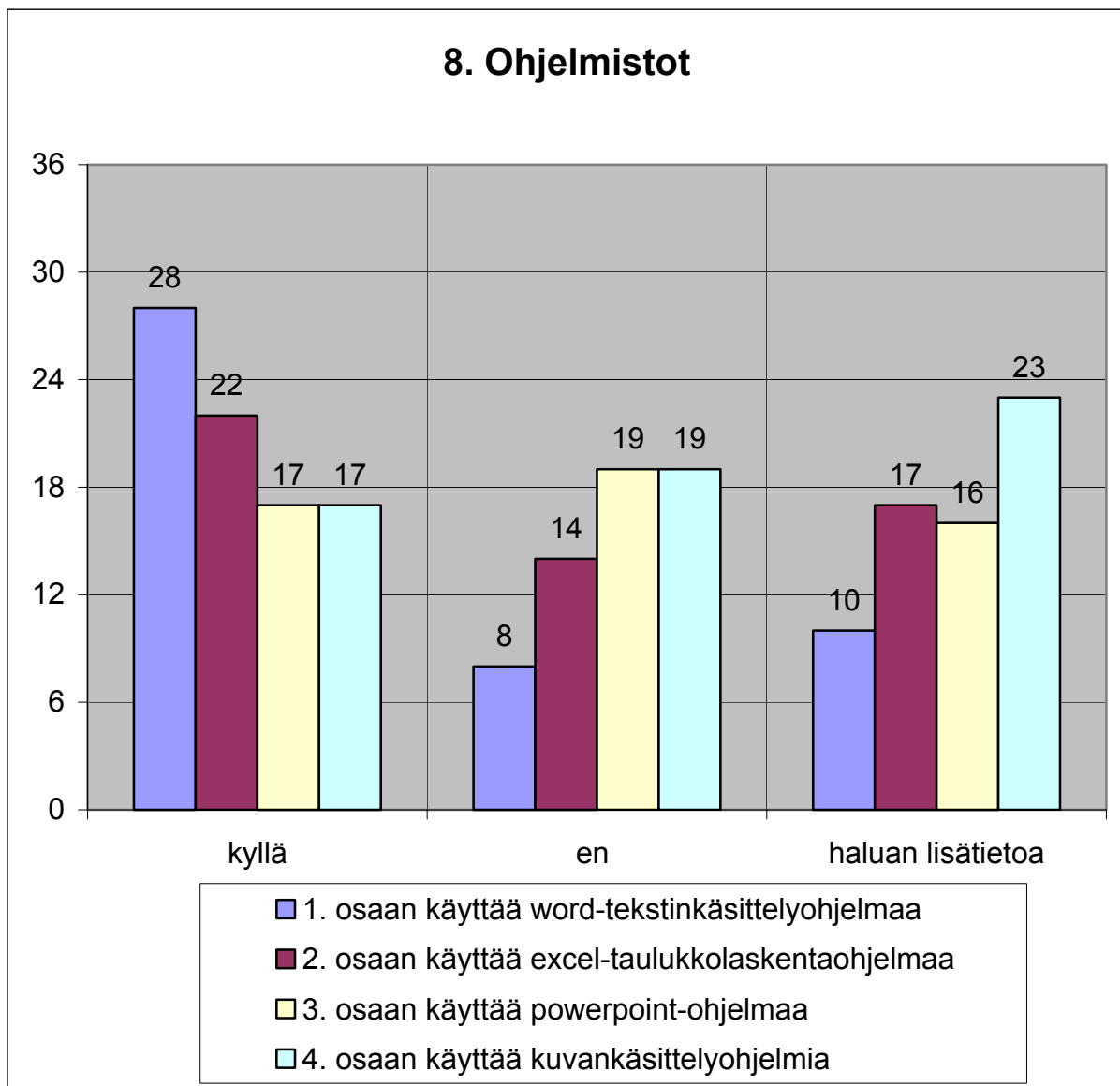
Kuvio 7, Internetin käyttö, koulutuskartoituslomake

Windows - käyttöjärjestelmän perustiedot olivat hallinnassa vain kohtuullisesti. Yllättävää oli, että vain neljäsosa osasi asentaa Windows - käyttöjärjestelmän. Ohjelmistojen lisääminen ja poistaminen oli lähes seitsemällekymmenelle prosentille vierasta.

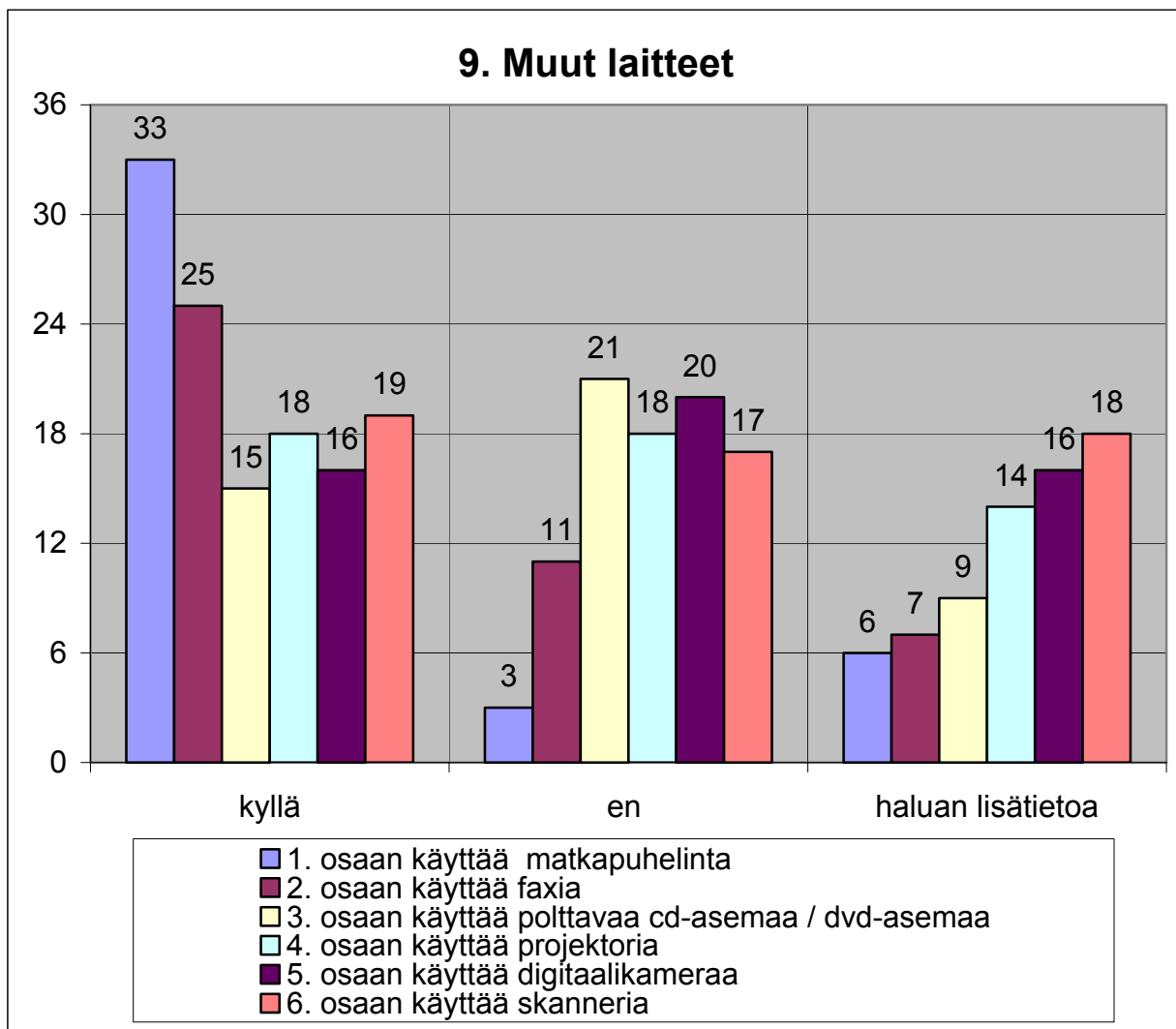
Kuvio 8, Windows – käyttöjärjestelmä, koulutuskartoituslomake

Ohjelmistotaidoista tutuimpia olivat Word ja Excel. Kuvankäsittelyohjelmia osasi käyttää vajaa puolet vastanneista. Kuvankäsittelyohjelmista haluttiin paljon lisätietoa.

Kuvio 9, Ohjelmistot, koulutuskartoituslomake

Viimeinen osa-alue, eli muut laitteet olivat myös aika hyvin hallinnassa. Tutuin ”muu” laite oli matkapuhelin, matkapuhelimen käytön osasi yli yhdeksänkymmentä prosenttia kaikista vastanneista. Skannerin käytöstä halusi lisätietoa puolet vastanneista.

Kuvio 10, Muut laitteet, koulutuskartoituslomake

8 OPE.FI KOULUTUS

Kaukametsän opisto on osana virtuaalikansalaisopistohanketta. Virtuaalikansalaisopisto edellyttää kuitenkin, että henkilökunnalla on tietyt valmiudet atk-taidoissa.

Kaukametsän opiston tuntiopettajien sekä päätoimisten opettajien tulee hallita tai suorittaa Opetushallituksen määrittämä OPE.FI I-taso. OPE.FI-hankkeen eri tasot ovat tärkeä osa Tieto- ja viestintästrategiaa ja näin ollen Kaukametsän opiston henkilökunta osallistuu tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttöä kehittävään koulutukseen.

(Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000-2004, hankesuunnitelmat, Opetusministeriö, 1999.)

OPE.FI I-tason koulutusjakso kestää 1 opintoviikon eli yhteensä 20 lähiopetustuntia. Koulutus on tietokoneen perustietojen ja käyttötaitojen opettamista ja oppimista.

OPE.FI I-taso sisältää pääasiassa tieto ja viestintätekniiikan perustaidot. Näitä perustaitoja ovat.

- tieto- ja viestintätekniiikan perustaidot, jotka jokainen opettaja hallitsee
- tietokoneen yleisimpien käyttömahdollisuuksien ja käyttöliittymää koskevien käsitteiden tuntemus
- tekstinkäsittely (Officen työkalut: Excel, PowerPoint, Word)
- internet-selaimen käyttö ja sähköpostin perusominaisuuksien hallinta
- audio- ja videolaitteiden opetuskäyttö
- matkaviestimien perusominaisuuksien hallinta

- tieto- ja viestintätekniiikan periaatteiden tuntemus.

(Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000-2004, hankesuunnitelmat, Opetusministeriö 1999, s. 17.)

OPE.FI II sisältää tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön taidot, jotka puolet opetushenkilöstöstä hallitsee. Näitä opetuskäytön taitoja ovat

- sähköpostin, www-ympäristön ja ryhmätyöohjelmien monipuolinen käyttö
- opetussisältöihin liittyvä osaaminen: työvälinohjelmien, opetussovellukset, omansisältöalueen digitaalisen oppimateriaalin tuntemus, oppimateriaalin tuottamisen periaatteet; tieto- ja viestintätekniiikan pedagogisen käytön sovellukset
- taito seurata välineiden ja ohjelmistojen kehittymistä
- tieto- ja viestintätekniiikan yhteiskunnallisten haasteiden ja mahdollisuuksien tuntemus.

(Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000-2004, hankesuunnitelmat, Opetusministeriö 1999, s. 17.)

OPE.FI III: Erityisosaamisen alueita, jotka 10 % opetushenkilöstöstä hallitsee. Näitä erityisosaamisen alueita ovat.

- sisältökohtaiset ja ammattialakohtaiset sovellukset; esim. kuvankäsittely, mediavalinnan tuntemus, laaja etäopiskeluvälineiden käyttö, ammattisimulaatiot
- oman opetusalan tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön syvälinen asiantuntemus, vahva pedagoginen käyttötaito, taito opastaa kollegoita sekä toimia kouluttajana, oppilaitosyhteisön kehittäjänä sekä osana asiantuntijaverkostoa
- tietotekniikan erityisalueet, esim. ohjelmointi
- digitaalisen oppimateriaalin tuottaminen
- oppilaitoksen tietohallinnon edellyttämät tiedot ja taidot
- taito ennakoida ja tutkia tieto- ja viestintätekniiikan innovaatioita

(Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000-2004, hankesuunnitelmat, Opetusministeriö 1999, s. 17.)

9 VIRTUAALIKOULUN TAVOITTEET

Virtuaalikoulun tavoitteena on kehittää ja toteuttaa asuin- ja opiskelupaikasta riippumattomia pedagogisesti laadukkaita ja joustavia opiskelumahdollisuuksia, jotka perustuvat monimuotoiseen tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntävään etä- ja lähiopiskeluun

(<http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/tietostrategia/toimeenpanosuunnitelma.pdf>,
opetusministeriö, 2003.)

Virtuaalikoulun tavoitteena on luoda tasa-arvoiset mahdollisuudet tutkintojen ja arvosanojen suorittamiseksi iästä tai sukupuolesta riippumatta. Tavoitteena on luoda kehittämisverkostoja, jotka tuottavat korkealaatuisia verkkokoulupalveluja ja opiskelumateriaalia, neuvonta- ja ohjauspalveluja, kansainvälisiä palveluja sekä opinnonohjauspalveluja.

(<http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/tietostrategia/toimeenpanosuunnitelma.pdf>,
opetusministeriö, 2003.)

Virtuaalikoulun tavoitteena on pyrkiä ratkaisemaan virtuaaliopetukseen liittyviä teknisiä, pedagogisia, opintososiaalisia ja hallinnollisia ongelmia. Foorumin luominen opettajien, oppilaiden ja opiskelijoiden tieto- ja viestintäteknisten taitojen kehittämiseksi.

(<http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/tietostrategia/toimeenpanosuunnitelma.pdf>,
opetusministeriö, 2003.)

Tavoitteena on myös tutkia ja kehittää verkkopedagogiikkaa, sekä antaa jokaiselle oppilaitokselle mahdollisuus toimia osana virtuaalikoulua. Verkkopiskelu-ympäristöön tuotetaan digitaalista opiskelumateriaalia eri tasoihin

oppilaitoksiin. Materiaali on opetussuunnitelmien mukaisesti tuotettu. Materiaalia syntyy osahankkeiden tuotoksena, on myös erillisiä tuotantoprojekteja, jotka toteutetaan yhteistyössä yksityisten kustantajien tai viranomaisten tuotantohankkeiden kanssa. Osa verkkopalveluista on hyödyllistä toteuttaa kansainvälisenä yhteistyönä. Lisäksi tuotetaan tuki- ja neuvontapalveluja sekä työkaluja oppilaitosten ja opetuksen arviointiin, kehittämiseen ja opetushenkilöstön koulutukseen

(<http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/tietostrategia/toimeenpanosuunnitelma.pdf>,
opetusministeriö, 2003.)

9.1 Tavoitteet opiskelijoille

Virtuaalikansalaisopiston kurssien suorittaminen edellyttää tiettyjen atk-taitojen hallitsemista. Opisto järjestää erilaisia kursseja ja koulutuksia. Tavoitteena kursseilla ja koulutuksilla on se, että opiskelija oppii ja sisäistää opetussuunnitelman mukaisen asiasisällön.

Tavoitteena kursseilla on se, että opiskelija pystyy/osaa hyödyntää kurssilta saamansa opetuksen jokapäiväisessä elämässä. Opiskelijoilta saatua palautetta käytetään TVT -strategian kehittämiseen.

(<http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/tietostrategia/toimeenpanosuunnitelma.pdf>,
opetusministeriö, 2003.)

9.2 Tavoitteet opettajille

Virtuaalikansalaisopiston kurssien toteuttaminen verkon kautta, edellyttää OPE.FI I-tason osaamista. Opettajat käyttävät ja seuraavat sähköpostia. Sähköpostin kautta voidaan lähettää opiskelijoille kurssimateriaalia.

Kaikki opettajat seuraavat virtuaalikansalaisopiston www-sivustoja, joissa tiedotetaan kursseihin liittyvistä asioista. Opettajat käyttävät ryhmätyöalustaa opetuksen välineenä.

(<http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/tietostrategia/toimeenpanosuunnitelma.pdf>,
opetusministeriö, 2003.)

Kaikkien koulun opettajien TVT-taidot ovat vähintään OPE.FI I-tasolla. Opistolla pitää olla kuitenkin henkilö, joka hallitsee myös OPE.FI III-tason vuoteen 2005 mennessä. Opettajat käyttävät koulun tieto- ja viestintätekniisiä resursseja tehokkaasti opetuksessaan. Virtuaalikansalaisopiston kurssien opettajat ovat mukana suunnittelemassa kurssimateriaalia. Opettajille järjestetään koulutusta ohjelmistojen ja laitteistojen kehittyessä / uudistuessa. Henkilökuntaa motivoidaan omatoimiseen kouluttautumiseen. Tarpeen vaatiessa hankitaan telakoitavia kannettavia työasemia.

(<http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/tietostrategia/toimeenpanosuunnitelma.pdf>, opetusministeriö, 2003.)

Opettajien kouluttautumisella tähdätään siihen, että verkon opetuskäyttö ei riipu enää osaamisesta siinä vaiheessa, kun verkko ja laitteisto on mahdollisimman helppokäyttöinen ja mahdollisimman tehokkaasti käytettävissä.

(<http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/tietostrategia/toimeenpanosuunnitelma.pdf>, opetusministeriö, 2003.)

9.3 Tavoitteet muulle henkilökunnalle

Tavoitteena on, että hallinnon- ja muu henkilökunta seuraavat sähköpostin ja opiston Internet -sivuston kautta tapahtuvaa tiedottamista.

(<http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/tietostrategia/toimeenpanosuunnitelma.pdf>, opetusministeriö, 2003.)

10 KAUKAMETSÄN TIETO- JA VIESTINTÄSTRATEGIA AJALLE 2003 - 2005

Opinnäytetyön lähtökohtana oli tarve laatia Kaukametsän opistolle tieto- ja viestintästrategia. Tämä tieto- ja viestintästrategia on suunniteltu Kaukametsän opiston käyttöön vuoteen 2005 saakka. Tieto- ja viestintästrategia sisältää Kaukametsän opiston omat tavoitteet, sekä opetushallituksen määrittämän OPE.FI koulutuksen I-tason vaatimukset, sekä esittelee muut tasot. Tieto- ja viestintästrategiaa varten on laadittu kysely ja kyselyn perusteella on tehty tutkimus OPE.FI I-tason koulutuksen tarpeesta. Tieto- ja viestintästrategia on laadittu yhteistyössä Kaukametsän opiston rehtorin, Eila Parviaisen kanssa. Materiaalina Tieto- ja viestintästrategian tekemisessä ovat olleet pääasiassa strategian laatimisesta ja toimeenpanosta kertovat kirjat, sekä internetlähteinä eri oppilaitoksien valmiit Tieto- ja viestintästrategiat, sekä opetuksen teoriasta kertovat internetlähteet.

Tieto- ja viestintästrategiaan kuuluu osana myös virtuaalikansalaisopistohanke. Strategiassa on tutkittu Kaukametsän opiston lähtökohtia virtuaaliopetukseen, sekä tarkasteltu laitteistoa ja luokkatiloja.

Virtuaaliopistona Kaukametsän opisto voi tarjota monipuolisia ja laadukkaita koulutuspalveluja Kajaanissa ja lähialueella, sekä monimuoto- ja verkko-opetuksen keinoin ulottaa opetustarjontaa oman maakunnan ulkopuolellekin. Kaukametsän opistossa koetaan erittäin tärkeäksi yhteistyö paikallisten järjestöjen, yhdistysten, julkisyhteisöjen ja yritysten kanssa. Yhteistyössä niukat resurssit voidaan hyödyntää paremmin. Opisto on myös mukana erilaisissa kokeilu- ja kehittämishankkeissa. Virtuaaliopetuksen kannalta tärkeitä yhteistyökumppaneita

ovat useat eritasoiset oppilaitokset. Valmis tieto- ja viestintästrategia on seuraava tarkasteltava kokonaisuus. Tieto- ja viestintästrategia kokonaisuudessaan on liitteenä heti pohdinnan ja lähdeluettelon jälkeen.

11 POHDINTA

Kaukametsän opiston tieto- ja viestintästrategian tekeminen oli suuri haaste. Työtä olisi helpottanut suuresti, jos Kaukametsän opistolla olisi ollut aikaisemmin tehty tieto- ja viestintästrategia. Kaukametsän opisto on suurehko organisaatio ja sillä on monenlaista kurssitarjontaa. Työn tekeminen kesti kolme - neljä kuukautta.

Teimme työn pääasiallisesti ammattikorkeakoulun atk-tiloissa ja tutkimme samantasoisten oppilaitosten laatimia tieto- ja viestintästrategioita sekä muita tietolähteitä. OPE.FI -koulutuksen sisällön saimme opetushallituksen internet-sivustoilta.

OPE.FI -koulutusta varten teimme kyselyn. Koulutuskartoituksesta ilmeni että vastaajien halukkuus koulutukseen vaihteli suuresti. OPE.FI I-tason hallitsi vastanneista vain pieni osa. Huomasimme, että koulutukseen on todella tarvetta.

Kaukametsän opisto järjesti OPE.FI I-tason koulutuksen tammikuussa. Kaukametsän opisto on anonut lisärahoitusta tieto- ja viestintästrategiaan liittyvän OPE.FI koulutuksen jatko-osien kouluttamiseksi.

Kurssitarjontaa kannattaa pyrkiä laajentamaan aina sen mukaan, miten niitä on haluttu, ja miten suuri osanottajamäärä kursseille olisi tulossa. Kaukametsän opetustilat ovat monipuoliset ja mahdollistavat monipuolisen opetuksen aina atk-taidoista kädentaitoihin. Atk-laitteisto on kuitenkin jo vanhentunutta, joka tulisi uusia mahdollisimman pian. Atk-luokkatiloja kannattaisi pyrkiä laajentamaan, jotta atk-kursseja voitaisiin järjestää enemmän.

Atk-laitteistojen uusiminen mahdollistaisi myös uudempien ohjelmistojen käytön, lisäksi se parantaisi Kaukametsän opiston kilpailukykyä kurssien järjestämiseen.

Kaukametsän opiston henkilökuntaa pitäisi täydennys- ja jatkokouluttaa myös muutenkin kuin pelkästään OPE.FI koulutukseen. Jatkokoulusta voisi järjestää tietokoneohjelmakohtaisesti. Näin ollen voitaisiin järjestää eri ohjelmien kohdalla enemmän vaativampia atk-kursseja, kuin pelkästään peruskursseja.

LÄHTEET

(Hirsjärvi. S, Remes. P, Sajavaara. P, Tutki ja kirjoita, s.137, 1997.)

(Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000-2004, hankesuunnitelmat, Opetusministeriö 1999.)

(P. Kaartinen / Kuopion kansalaisopisto/Itä-Suomen virtuaalikansalaisopistohanke 20.11.2003.)

(Y. Hyötyniemi, 2003.)

(Yavitz. B & Newman. H, Strateginen suunnittelu käytännössä,1984, s.15 –17.)

Internet-lähteet

<http://www.kajaani.fi/kulttuuri/kaukametsa>,(Luettu 11.10.2003).

<http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/tietostrategia/toimeenpanosuunnitelma.pdf>,
opetusministeriö,(Luettu 2.12.2003.)

M. Murtonen, <http://users.utu.fi/marimur/Oppitaitava.htm>, (Luettu 19.11.2003.)

O. Lappi, 2002, <http://www.osteri.net/ottolappi/luku2>.(Luettu 19.11.2003.)

P. Uusitalo, M.Suoranta,1999. <http://www.cs.helsinki.fi/u/pjuusita/tao/raportti2.html>,
(Luettu 19.11.2003.)

LIITTEET

LIITE 1: Tieto- ja viestintästrategia Kaukametsän opistolle ajalle 2003- 2005

LIITE 2: Toimeksiantosopimus

LIITE 3: Koulutuskartoituksen tulokset

LIITE 4. Kurssisuunnitelma

Kimmo Sirviö ja Ville Palmu

KAUKAMETSÄN OPISTON TIETO- JA VIESTINTÄSTRATEGIA AJALLE 2003 -
2005

Kajaanin ammattikorkeakoulu
Hallinnon ja kaupan ala
Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
Kajaanissa 19.1.2004

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO.....	1
1 VALTAKUNNALLINEN TIETOSTRATEGIA	3
2 KAUKAMETSÄN OPISTO	5
2.1 Opiston toiminnan lähtökohdat	5
2.2 Toimialue ja avaintulosalueet.....	6
2.3 Visio, päämäärät ja tavoitteet.....	7
3 TIETOYHTEISKUNNAN KANSALAISTAIDOT	8
4 OPE.FI –HANKE HENKILÖSTÖN KOULUTTAMISEKSI	10
5 OPE.FI KOULUTUKSEN TAVOITTEET, SISÄLLÖT JA LAAJUUS	11
6 ITÄ-SUOMEN VIRTUAALIKANSALAIKOPISTO	13
7 TIETO- JA VIESTINTÄSTRATEGIAN ARVIOINTI JA SEURANTA.....	14
7.1 Toiminnalliset sitovat tavoitteet/mittarit	14
7.2 Strategiset tavoitteet vuoteen 2008	16
8 LAITTEISTON JA TOIMITILOJEN NYKYTILA	17
9 OPETTAJIEN ATK-OSAAMINEN.....	19
10 TIETO- JA VIESTINTÄSTRATEGIAN TUKI	22

11	VIRTUAALIKANSALAIPOISTON TAVOITTEET	24
11.1	Tavoitteet opiskelijoille	24
11.2	Tavoitteet opettajille	25
11.3	Tavoitteet muulle henkilökunnalle	25
12	ATK-LUOKAN LAITTEISTON JA TILOJEN KEHITTÄMINEN	26
13	UHKAKUVAT TIETO- JA VIESTINTÄSTRATEGIAN KANNALTA	28
14	KEHITTÄMISTAVOITTEET, KEHITTÄMISTOIMENPITEET JA YHTEENVETO	29

JOHDANTO

Valtakunnallinen tietostrategia on määritelty Opetusministeriössä ja ehdotuksena oli, että jokaisella oppilaitoksella on tietostrategia vuoteen 2004 mennessä.

Tarve Kaukametsän opiston tieto- ja viestintästrategialle on ollut jo vuoden ajan. Tieto- ja viestintästrategian laatiminen on tarpeellinen, sillä Kaukametsän opistolla on aikomus aloittaa toiminta myös virtuaalisena kansalaisopistona. Virtuaalinen kansalaisopisto on hanke jossa on mukana useita eri kansalaisopistoja ja lukioita.

Hankkeen tavoitteena on luoda uusia, joustavia verkkopohjaisia toimintatapoja, malleja ja palveluja oppimiseen ja opettamiseen Itä-Suomen ja Kainuun aikuisopiskelijoille. Virtuaalinen kansalaisopisto edellyttää kuitenkin oppilaitoksen opettajilta vähintään tietokoneen perusteet kattavia atk-taitoja. Tarkoituksena on myös kouluttaa henkilökuntaa laitteistojen ja ohjelmistojen kehittyessä yhä korkeammille OPE.FI tasoille.

Tieto- ja viestintästrategiaan kuuluu näin ollen myös Kaukametsän opiston henkilökunnan koulutus Opetushallituksen määrittelemään OPE FI I-tasoon. Tieto- ja viestintästrategia on laadittu ajalle 2003-2005.

Opetushallituksella on tietyt vaatimukset jotka henkilökunnan on osattava atk-taidoissa, jotta OPE FI I-taso on saavutettu. Tieto- ja viestintästrategiaan kuuluu myös Kaukametsän opiston atk-laitteiden kartoittaminen ja mahdollinen laitteistojen ja ohjelmistojen uusiminen. Nykytilanteessa yhden opettajan on osattava vähintään

OPE.FI I-tason tiedot ja myöhemmin oppilaitoksella pitää olla henkilö joka osaa OPE.FI III-tason vaatimat taidot.

Tieto- ja viestintästrategia edellyttää myös mittareita, joilla mitataan tieto- ja viestintästrategian toteutuminen ja noudattaminen.

Tieto- ja viestintästrategia on laadittu yhdessä Kaukametsän opiston rehtorin Eila Parviaisen kanssa.

1 VALTAKUNNALLINEN TIETOSTRATEGIA

Opetusministeriö asetti joulukuussa 1998 työryhmän valmistelemaan ehdotusta koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategiaksi vuosille 2000 – 2004. Strategiatyö oli jatkoa vuonna 1995 valmistuneelle Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategialle, jonka tavoitteita on toteutettu opetusministeriön tietoyhteiskuntaohjelmalla (1995 – 1999).

Uuden strategian ensimmäisessä osassa arvioidaan edellisen strategiakauden tuloksia ja hahmotellaan tavoitetila vuodelle 2004. Suomalaisen koulutuksen ja tutkimuksen tulevaisuutta kuvataan seuraavasti:

” Vuoteen 2004 mennessä Suomi on maailman kärkimaiden joukossa oleva osaamis- ja vuorovaikutusyhteiskunta. Menestys perustuu kansalaisten tasa-arvoiseen mahdollisuuteen opiskella ja kehittää osaamistaan ja käyttää laajasti tietovarantoja ja koulutuspalveluja. Tasokas, eettisesti ja taloudellisesti kestävä verkostopohjaisen opetuksen ja tutkimuksen toimintatapa on vakiintunut ”

(http://www.minedu.fi/toim/koul_tutk_tietostrat/2/1.html.)

Strategian toisessa osassa tarkastellaan nykytilaa vision kautta ja kirjataan toimet vision toteuttamiseksi.

Kolmannessa osassa esitetään erillisrahoitusta edellyttävä toimenpideohjelma strategian tavoitteiden toteuttamiseksi.

Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000 – 2004 valmistui huhtikuussa 1999. Painopistealueina tietoyhteiskuntataidot kaikille, verkkojen monipuolisen

hyväksikäytön opiskelussa ja opetuksessa, digitaalisen pääoman kartuttamisen ja tietoyhteiskunnan rakenteiden vahvistamisen opetuksen ja tutkimuksen alueella.

2 KAUKAMETSÄN OPISTO

Kaukametsän opisto on alueellisesti ja valtakunnallisesti tunnettu ja arvostettu vapaan sivistystyön oppilaitos. Kaukametsän opistolla on useita lähtökohtia toimintaansa. Kaukametsän opisto oli vuonna 2002 tilaston mukaan Oulun ja Lapin läänien kansalaisopistoista kolmanneksi suurin. Koko Suomen 261 kansalaisopiston joukossa Kaukametsän opisto on 20 suurimman joukossa.

Laskentaperusteena on ollut opetustunnit / lukuvuosi. Vuonna 2002 opiston opetustunnit olivat yhteensä 20735 tuntia. Yksittäisiä kursseja oli 633 ja opetustiloja yhteensä 74. Opiston opiskelijamäärä oli 8667, joka on 23,4 % Kajaanin asukasmäärästä. Opistolla on 6 suunnittelijaopettajaa ja kaksi päätoimista opettajaa sekä noin 100 tuntiopettajaa.

2.1 Opiston toiminnan lähtökohdat

Kaukametsän opistolla on kunnianhimoisia lähtökohtia toiminnalleen, pysyäkseen alansa huipulla se tarvitsee laaja-alaisen ajattelutavan.

- Kansalaisopisto on osa kaupunkilaisten peruspalveluista
- Yksilön ja yhteisön henkisen ja aineellisen hyvinvoinnin edistäminen
- Opiskelijat oppivat arvostamaan vapaa-ajan laadukasta ja mielekästä käyttöä sekä tiedostamaan arkipäivän kulttuurin merkitystä
- Kaikkien ikä- ja väestöryhmien huomioonottaminen
- Moniarvoisuuden käsittäminen rikkaudeksi
- Päämäärätietoisuuden kasvattaminen

- Elinikäisen oppimisen periaatteen noudattaminen
- Kestävän kehityksen edistäminen
- Jatko- ja täydennysopintomahdollisuuksien tarjoaminen sekä tutkintoon tähtäävien toimintojen tukeminen

2.2 Toimialue ja avaintulosalueet

Toimialueena on Kajaanin kaupunki ja Vuolijoen kunta. Opetusta järjestetään Kaukametsän opiston lisäksi noin 50 eri paikassa lähiöissä ja haja-asutusalueilla. Kaukametsän opisto toimii useilla eri tulosalueilla. Tulosalueita ovat.

1. Avoin kansalaisopisto-opetus
2. Avoin yliopisto-opetus yhteistyössä Kainuun kesäyliopiston, eri yliopistojen ja Taideteollisen korkeakoulun kanssa.
3. Taiteen perusopetus
 - a. Visuaalisten taiteiden laaja oppimäärä aikuisille
 - b. Kaukametsän Käsityökoulu
 - c. Kaukametsän Kuvataidekoulu
 - d. Kaukametsän Sanataidekoulu
 - e. Vuolijoen Kuvataidekoulu
 - f. Erityisryhmien opetus
4. Yhteistyö perusasteen oppilaitosten kanssa
 - a. opintojen hyväksyminen
5. Kansalaistoiminta, yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden kanssa
6. Kurssitoiminta
 - a. yritysten, järjestöjen, oppilaitosten, ja työvoimahallinnon ostamat kurssit
7. Projektitoiminta mm.
 - Virta-projekti (Taideteollinen korkeakoulu)
 - Kesseli-hanke (Interrag)
 - Vertaiskouluttajahanke (OLH)
 - NOSTE-ohjelma (OLH)

- Itä-Suomen ja Kainuun Virtuaalikansalaisopistohanke (OLH).

2.3 Visio, päämäärät ja tavoitteet

Visiona on, että Kaukametsän opisto on alueellisesti ja valtakunnallisesti tunnettu ja arvostettu vapaan sivistystyön oppilaitos. Kaukametsän opistolla on päämääränä olla osana virtuaalikansalaisopistohanketta, joka on opetushallituksen suunnittelema ja osa valtakunnallista tieto- ja viestintästrategiaa. Virtuaalikansalaisopiston tarkoituksena on mahdollistaa sähköinen opetus eli opetusta verkon kautta.

Tavoitteena on, että Kaukametsän opiston hallinnon / opettajiston atk-taidot kattavat Opetushallituksen määrittelemän OPE.FI I-tason.

3 TIETOYHTEISKUNNAN KANSALAISTAIDOT

Internet-pohjaisten verkkopalveluiden ja joukkoviestintäpalveluiden välinen raja hämärtyy. Palvelut hyödyntävät joustavasti eri verkkoja ja ne tulevat sisältämään enenevästi multimediaa. Syntyy uusia edellytyksiä tarjota opiskelevia kansalaisia tukevia palveluita ja oppimateriaaleja.

(Suomussalmen kansalaisopisto)

Tietoyhteiskunnan kansalaistaitojen tulee vastata verkottuvan, jatkuvasti muuttuvan ja kansainvälistyvän elämäntavan asettamia vaatimuksia perustuen omatoimisuuteen, itseohjautuvuuteen, ymmärtämiskykyyn ja itsenäiseen tiedonhankintaan. Kansalaistaitoalennukseen sopivia välineitä ja keinoja on niinikään kehitettävä.

(Suomussalmen kansalaisopisto)

Atk – taidot on hyvä osata yleisellä tasolla. Atk:n perustaitojen hallitseminen auttaa henkilöä pysymään kehityksen mukana ohjelmistojen sekä laitteistojen kehittyessä. Ohjelmistojen ja laitteistojen käyttöliittymät helpottuvat niiden kehittyessä. Esimerkiksi, jos osaat käyttää Microsoft Windows 98:aa, osaat todennäköisesti käyttää myös Windows XP:tä.

Yleisesti atk –taitojen hallitseminen auttaa ihmisiä toimimaan erilaisissa tilanteissa ja hyödyntämään jokapäiväistä elämää.

- käyttää yleisiä palvelupisteiden koneita
- hyödyntää sähköistä viestintää
- tekstinkäsittelytaidon perusteet
- kuvankäsittelytaidon perusteet
- käyttöliittymien hallinta

- informaation etsiminen erilaisilla tiedonhakumenetelmillä
- etätöön hallinta

4 OPE.FI –HANKE HENKILÖSTÖN KOULUTTAMISEKSI

Opettajien kouluttamisella pyritään oppilaitoksien ja opettajien kehittymiseen ja opetustaidon ylläpitämiseen mahdollisimman tehokkaana ja ajantasaisena. Koulutuksen kehittäminen vaikuttaa koko toimintakulttuuriin. Koulutuksen kehittäminen ei siis koske pelkästään tieto- ja viestintätekniiikkaa. Kehittäminen edellyttää oppilaitoksen henkilöstöä ja opetussuunnitelmaa tukevaa kehittämisstrategiaa. Kehittäminen edellyttää perus- ja täydennyskoulutusta. Perus- ja täydennyskoulutuksen hyödyt ovat monitasoisia. Hyötyjä ovat esimerkiksi sosiaalisten taitojen kehittyminen sekä atk-tekniisten tietojen ja taitojen kehittyminen. Koulutuksen on tarkoitus parantaa

- oppimista ja opiskelua erilaisissa ympäristöissä
- työyhteisön jatkuvaa kehittämistä ja arviointia
- yhteisössä olevan asiantuntemuksen jakamista ja täydentämistä oppilaitoksen sisäisten ja ulkoisten verkostojen kautta
- tiedonhankintaa, -hallintaa ja arviointia
- kulttuurien tuntemusta ja vuorovaikutustaitoja
- monimuoto-opiskelua
- syvällistä sisällön asiantuntemusta
- innovatiivista työskentelyotetta
- erilaisten uusien viestimien mahdollisuuksia.

5 OPE.FI KOULUTUKSEN TAVOITTEET, SISÄLLÖT JA LAAJUUS

OPE.FI koulutukseen kuuluu kolme tasoa. Koulutuksen laajuus kokonaisuudessaan on 15 ov, joka jakautuu OPE.FI I - tason laajuus 1 ov, OPE.FI II -taso 3-5 ov, OPE.FI III – tason 10 ov.

OPE.FI I: Tieto- ja viestintätekniiikan perustaidot, jotka jokainen opettaja hallitsee:

- tietokoneen yleisempien käyttömahdollisuuksien ja käyttöliittymää koskevien käsitteiden tuntemus
- tekstinkäsittely
- internet-selaimen käyttö ja sähköpostin perusominaisuuksien hallinta
- audio- ja videolaitteiden opetuskäyttö
- matkaviestimien perusominaisuuksien hallinta
- tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön periaatteiden tuntemus
(Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000-2004, hankesuunnitelmat, Opetusministeriö 1999, s. 17)

OPE.FI II: Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön taidot, jotka puolet opetushenkilöstöstä hallitsee:

- sähköpostin, www-ympäristön ja ryhmätyöohjelmien monipuolinen käyttö
- opetussisältöihin liittyvä osaaminen: työvälinohjelmien, opetussovellukset, omansisältöalueen digitaalisen oppimateriaalin tuntemus, oppimateriaalin tuottamisen periaatteet; tieto- ja viestintätekniiikan pedagogisen käytön sovellukset
- taito seurata välineiden ja ohjelmistojen kehittymistä

- tieto- ja viestintätekniiikan yhteiskunnallisten haasteiden ja mahdollisuuksien tuntemus
(Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000-2004, hankesuunnitelmat, Opetusministeriö 1999, s. 17)

OPE.FI III: Erityisosaamisen alueita, jotka 10 % opetushenkilöstöstä hallitsee:

- sisältökohtaiset ja ammattialakohtaiset sovellukset; esim. kuvankäsittely, mediavalinnan tuntemus, laaja etäopiskeluvälineiden käyttö, ammattisimulaatiot
- oman opetusalan tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön syvälinen asiantuntemus, vahva pedagoginen käyttötaito, taito opastaa kollegoita sekä toimia kouluttajana, oppilaitosyhteisön kehittäjänä sekä osana asiantuntijaverkostoa
- tietotekniikan erityisalueet, esim. ohjelmointi
- digitaalisen oppimateriaalin tuottaminen
- oppilaitoksen tietohallinnon edellyttämät tiedot ja taidot
- taito ennakoida ja tutkia tieto- ja viestintätekniiikan innovaatioita opetuksessa
(Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000-2004, hankesuunnitelmat, Opetusministeriö 1999, s. 17)

6 ITÄ-SUOMEN VIRTUAALIKANSALAIPOISTO

Hankkeen tavoitteena on luoda uusia, joustavia verkkopohjaisia toimintatapoja, malleja ja palveluja oppimiseen ja opettamiseen Itä-Suomen ja Kainuun aikuisopiskelijoille.

(<http://portal.peda.net/port/portal/isv.>)

Tavoitteena on opastaa ja ohjata opetushenkilöstöä tuottamaan ainealueensa sisältöä virtuaalisesti opiskeltavaksi sekä kehittää avoimen oppimisen ohjausta. Hankkeen avulla toteutetaan oppilaitosten TVT-strategiaa.

(<http://portal.peda.net/port/portal/isv.>)

Hanke toimii yhteistyössä muiden Itä-Suomen virtuaalihankkeiden kanssa. Hankkeessa on mukana Joensuun vapaaopisto, Linnalan opisto Savonlinnasta, Kaukametsän opisto Kajaanista, Mikkelin kansalaisopisto ja Kuopion kansalaisopisto (<http://portal.peda.net/port/portal/isv.>)

Verkko-opiskeluympäristöön tuotetaan digitaalista opiskelumateriaalia eri tasoihin oppilaitoksiin. Materiaali on opetussuunnitelmien mukaisesti tuotettu. Materiaalia syntyy osahankkeiden tuotoksena, mutta on myös erillisiä tuotantoprojekteja, jotka toteutetaan yhteistyössä yksityisten kustantajien tai viranomaisten tuotantohankkeiden kanssa. Osa verkkopalveluista on hyödyllistä toteuttaa kansainvälisenä yhteistyönä. Lisäksi tuotetaan tuki- ja neuvontapalveluja sekä työkaluja oppilaitosten ja opetuksen arviointiin, kehittämiseen ja opetushenkilöstön koulutukseen. (<http://portal.peda.net/port/portal/isv.>)

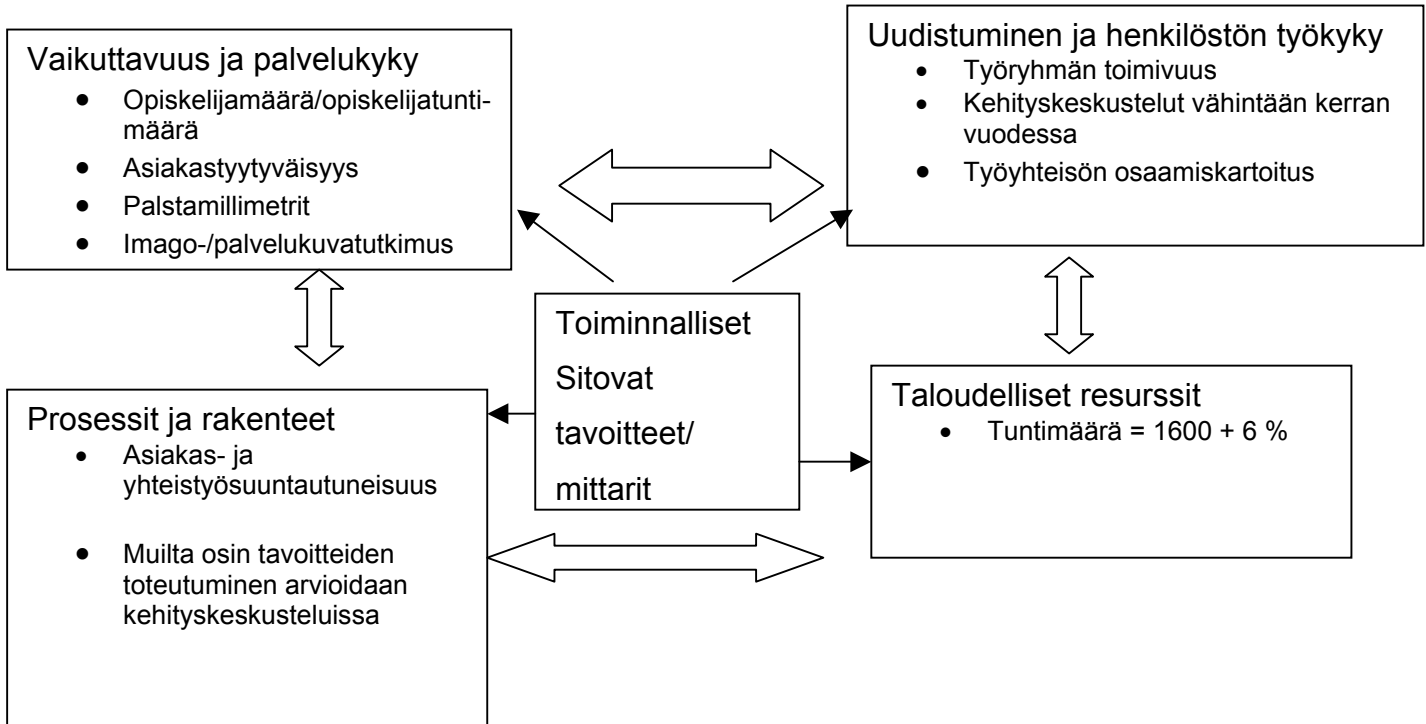
7 TIETO- JA VIESTINTÄSTRATEGIAN ARVIOINTI JA SEURANTA

Arviointia tarvitaan, jotta tieto- viestintästrategian toimimisesta ja tuloksista saadaan jonkinlainen kuva. Arviointia varten pitää koota arviointiryhmä, jossa ryhmän jäsenet tarkastelevat oman tarkastelualueensa toteutumista. Arviointiryhmä on mukana strategian toimeenpanon aloittamisessa.

Seurannan tarkoitus on seurata projektin etenemistä. Seuranta auttaa parantamaan ja tehostamaan projektin toteutusta ja samalla tuottaa aineistoa arvioinnin käyttöön.

7.1 Toiminnalliset sitovat tavoitteet/mittarit

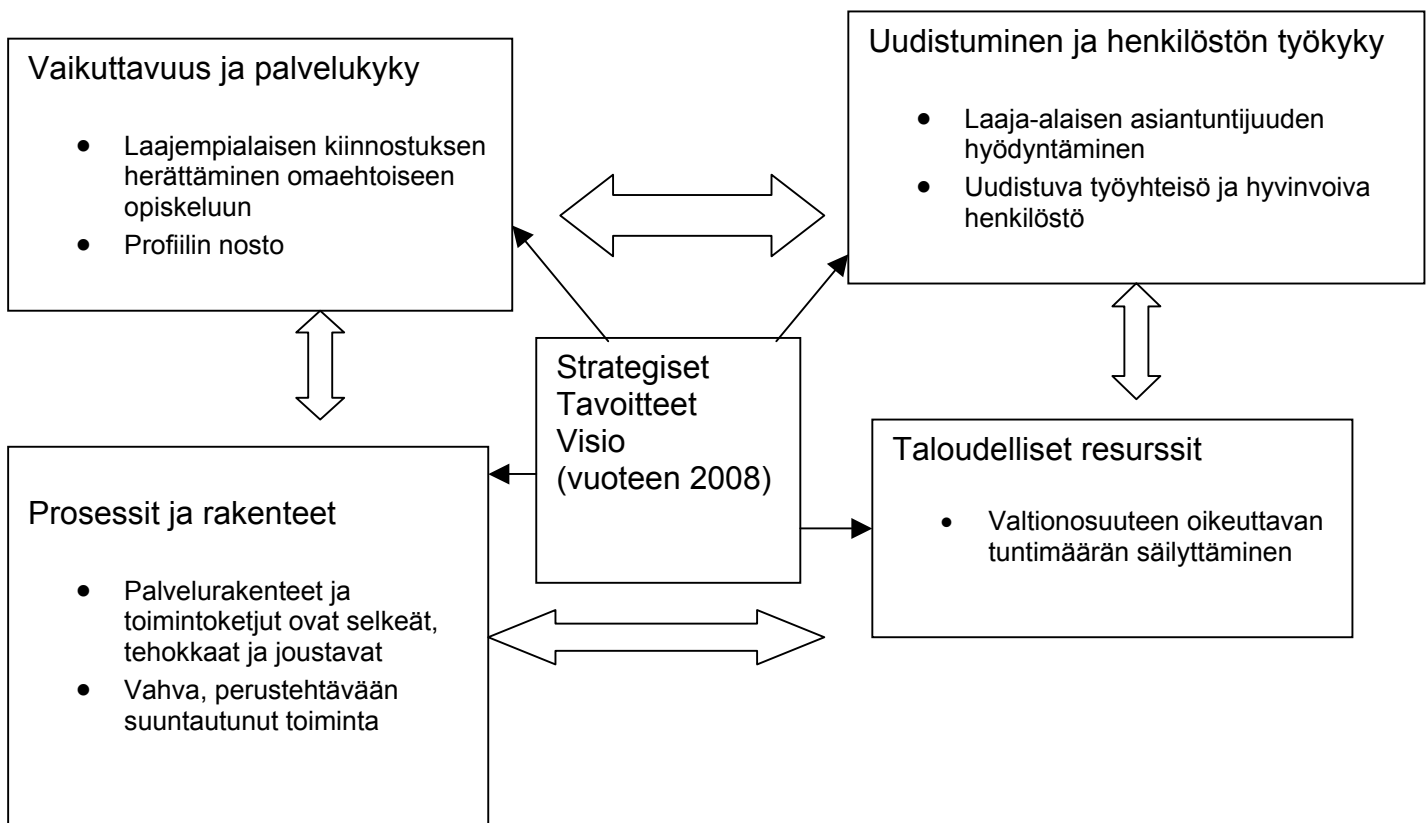
Alla oleva kuva kertoo, kuinka mittarit vaikuttavat toiminnan ja tavoitteiden eri alueisiin. Palvelukykyä mitataan muun muassa asiakastyytyvyydellä sekä sillä, kuinka paljon opiskelijoita on ollut kulloisenakin vuonna. Oppilaitoksen uudistumista ja henkilöstön työkykyä mitataan kehityskeskusteluissa joita järjestetään vuosittain. Prosesseja ja toiminnan rakennetta mitataan kehityskeskusteluissa sekä seuraamalla asiakas- ja yhteistyösuuntautuneisuutta. Taloudellisia resursseja mitataan pääosin oppilaitoksen järjestämien tuntien määrällä.

Kuvio1. Toiminnalliset sitovat tavoitteet/mittari kaavio

7.2 Strategiset tavoitteet vuoteen 2008

Strategisia tavoitteita on mietitty vuoteen 2008 saakka. Palvelukykyä pyritään pitämään korkealla ja Kaukametsän opiston profiilia pyritään nostamaan. Henkilöstön työkykyä ja opiston uudistumista koitetaan ylläpitää hyödyntämällä asiantuntijuutta ja henkilöstä pyritään uudistamaan. Henkilökunnan uudistamisella on Kaukametsän opistolla katsottu olevan työyhteisön hyvinvointia kohottava merkitys. Palvelurakenteita pyritään pitämään selkeinä, tehokkaina ja joustavina. Taloudellisissa resursseissa tavoitteena on säilyttää valtiosuuteen oikeuttava tuntimäärä opetetuissa tunneissa.

(Kuvio 2. Strategiset tavoitteet visio kuvaaja)

8 LAITTEISTON JA TOIMITILOJEN NYKYTILA

Atk-luokkatila

Kaukametsän opiston atk-tilat ja laitteistot kartoitettiin syys – marraskuussa 2003. Laitteistot kartoitettiin katsomalla koneista ohjelmistot, suorituskyky ja lisälaitteet.

Kaukametsän opistolla on yksi atk-luokka. Luokka on tiloiltaan tarpeeksi suuri ja valaistustaso on aivan riittävä. Luokkatila on käytössä 15 oppilaalle, lisäksi opettajalla on oma kone.

Atk-luokan laitteisto

Kaukametsän opistolla on atk-luokassaan jo vanhentuneet tietokoneet. Tietokoneita on yhteensä 16. Koneet ovat tasoltaan Pentium III. Koneissa on käyttöjärjestelminä Windows 98 ja Windows NT. Keskusmuistia koneissa 256 Mt. Koneet ovat kytketty lähiverkkoon. Tulostimena atk-luokassa on HP 5M Laserjet, sekä HP:n valmistama mustesuihkutulostin. Luokassa on myös projektori, joka on Mitsubishi LVP P-X80U. Luokassa on myös skanneri, joka on HP Scanjet 5370C.

Hallinnon toimitilat

Henkilöstö työskentelee eri tyypisissä toimitiloissa. Osa työskentelee avokonttoreissa, osalla on oma työhuone osalla on jaettu työhuone toisen työntekijän kanssa.

Hallinnon atk-laitteisto

Henkilöstön atk-laitteisto kartoitettiin myös syys- marraskuussa 2003. Laitteiston kartoitus tehtiin siten, että käyttäjät olivat itse paikalla, tai olivat avanneet koneet kartoitusta varten. Hallinnon koneet ovat pääosin aika uutta laitteistokantaa, telakoiduista kannettavista Pentium IV-tasoisista koneista aina Pentium IV-tasoiisiin pöytäkoneisiin. Hallinnolla on kuitenkin käytössään muutamia vanhaja Pentium III-tason koneita, jotka ovat ohjelmistoltaankin jo aika vanhakantaisia. Tulostimet hallinnon puolella ovat lasertulostimia. Tulostimet ovat uudehkoja HP LaserJet 1100 ja HP LaserJet 1200. Käytössä on myös muutama HP LJ 6 lasertulostin. Kannettavia koneita on kuusi kappaletta

Ohjelmistot

Työasemissa on hallinnon osalta Windows-käyttöjärjestelmän eri versioita. Uusimmassa laitekannassa on käyttöjärjestelmänä Windows XP Professional. Palvelimen toiminnasta vastaa Kajaanin kaupunki.

Perusohjelmistona atk-luokan koneissa on MS Office 97 Professional. Virus-torjuntaohjelmisto on F-Securen 5.4. Kuvankäsittelyohjelmistona on Adobe PhotoShop 6. Atk-luokan ohjelmisto vaihtelee sen mukaan mitä kurseja on pidetty.

9 OPETTAJIEN ATK-OSAAMINEN

Opettajien atk-osaaminen on kartoitettu v. 2003. Kartoitus tehtiin kyselytutkimuksella. Kysely perustui Opetushallituksen määrittelemään OPE.FI I-tason koulutukseen. Kyselyyn vastasi 36 henkilöä joista koulutettavia oli viisitoista. Kysely rakentui yhdeksästä eri osuudesta. ja ne ovat

1. Tiedostojen tallennus
2. Tiedostojen käsittely
3. Tulostus
4. Sähköposti
5. Viruksien torjunta
6. Internetin käyttö
7. Windows-käyttöjärjestelmä
8. Ohjelmistot
9. Muut laitteet

Kyselyn tuloksien pohjalta teimme opetussuunnitelman. Kts. liite 6. Kyselyn tuloksena saimme seuraavia tietoja:

Tiedostojen tallennus

Tulokset paljastivat, että opettajista 83 % hallitsi tiedoston tallentamisen levykkeelle. Osaamisen puutteita ilmeni CD-levylle tallentamisessa, jonka hallitsi vain 47 % kyselyyn vastanneista opettajista.

Tiedostojen käsittely

Kyselyssä ilmeni, että opettajista 81 % osaa poistaa tiedostoja. Tiedostojen jakamisen puolestaan hallitsi vain 19 % kyselyyn osallistuneista.

Tulostus

Kyselyssämme huomasimme tulostuksen ja siihen liittyvien toimintojen olevan hallinnassa. Tulostusjonon purkamisen koki ongelmalliseksi 56 % vastanneista.

Sähköposti

Sähköposti lähettämisen osasi 83 % vastanneista. Tiedonpuutteita ilmeni esimerkiksi roskapostin tunnistamisessa, sekä mahdollisen virus-postin tunnistamisessa.

Virusten torjunta

Virusten torjunnan hallitsi alle puolet vastanneista.

Internetin käyttö

Internetin käyttö on 78 % vastanneista tuttua, nämä vastaajat osaavat avata selaimen sekä käyttää hakukoneita (www.google.com, www.altavista.com).

Windows-käyttöjärjestelmä

Windows-käyttöjärjestelmän hallinta on vastanneille vaikeaa. Käyttöjärjestelmän eri työkalujen käyttö tosin vaatii laaja-alaista atk-osaamista. Kyselymme perusteella

huomasimme, että pelkästään perustyökalujen käyttö (ohjauspaneeli, komentokehoite, lisää / poista -ohjelma, jne.) oli suurimmalle osalle vastaajista vierasta.

Ohjelmistot

Kyselymme perusteella 78 % opettajista osaa käyttää Microsoft Word – tekstinkäsittelyohjelmaa, sekä 61 % koki hallitsevansa Microsoft Excel- taulukkolaskentaohjelman. Ainoa ohjelma, jota pidettiin vieraana oli Microsoft PowerPoint.

Muut laitteet

Tässä kohdassa oli mukana matkapuhelin, fax, CD-RW - asema, projektori, digikamera sekä skanneri. Matkapuhelimen käytön osaa 92 % vastanneista. Vieraampia laitteita ovat CD-RW - asema, digikamera ja skanneri.

Tuloksien tarkastelua

Tulokset paljastivat, että opettajien atk-taidoissa oli huomattavan suuria tasoeroja. Tasoerot johtuivat siitä, että osa opettajista oli atk-opettajia tai hallinnon henkilökuntaa. Nämä atk-opettajat osasivat monipuolisesti esimerkiksi Officen työkalut ja sähköpostin käytön. Heikoin atk-osaaminen oli henkilöillä, joilla opetusala on sellainen, jossa ei tietokonetta käytetä. Tuloksia voi tarkastella prosenttijakaumana liitteestä. Yleisesti ottaen tulokset kertovat, että täydennyskoulutukselle on tarvetta.

10 TIETO- JA VIESTINTÄSTRATEGIAN TUKI

WWW-sivusto

Kaukametsän opistolla on omat www-sivut osoitteessa www.kajaani.fi/kaukametsa/. Kaukametsän opiston Internet-sivustosta vastaa Eeva-Liisa Snicker. WWW-sivuja on tarkoitus kehittää siten, että ne olisivat mahdollisimman käyttäjäystävälliset ja toimivat, sekä antaisivat ajantasalla olevaa virheetöntä tietoa. Sivustosta on olemassa myös englanninkielinen versio.

Sähköposti

Sähköpostiohjelmistona on Microsoft Outlook ja sähköpostipalveluiden teknisestä tuesta vastaa Kajaanin kaupungin atk-palvelut. Henkilöstö saa koneensa mukana sähköpostiohjeen, jonka mukaan sähköposti luodaan. Sähköpostin koko on 8 –10 Mt. Lisätilaa sähköpostiin annetaan tarpeen mukaan. Sähköpostihakemusprosessi kulkee Atk-palveluiden kautta. Hakemus tulee ensin Atk-palvelun sähköpostista vastaavalle atk-suunnittelijalle. Kyseinen henkilö joko hyväksyy tai hylkää hakemuksen. Hyväksytyt hakemukset menevät sen jälkeen WM - Data Novolle ja WM-Data Novo luo tunnukset sähköpostia varten, sekä lähettää vahvistuksen sähköpostitilistä. (Kajaanin kaupungin atk-palvelut)

Mikrotuki

Mikrotuesta vastaa päätoimisesti Kajaanin kaupungin atk-palvelut. Mikrotuki-palvelut kattavat kaiken käyttäjän opastamisesta, ohjelmistojen- ja laitteistojen asentamiseen. Atk-palveluissa tehdään myös laitteistokartoitusta, sekä kirjataan uudet hankinnat laitteistoissa ja ohjelmistoissa. Atk-palvelut vastaavat myös Internet- / verkko-ongelmissa, verkkoasioista vastaa yksi atk-suunnittelija. Eeva-Liisa Snicker ja Eila Hallamaa auttavat Kaukametsän opiston henkilökuntaa pienimuotoisissa atk-tehtävissä.

11 VIRTUAALIKANSALAIPOISTON TAVOITTEET

Virtuaalikansalaisopiston tavoitteena on tarjota uudenlaista sähköistä koulutusta yli maakuntarajojen kaiken ikäisille ihmisille sukupuolesta tai koulutuksesta riippumatta. Lisää virtuaalikansalaisopiston tavoitteita:

- Luoda uusia, joustavia verkkopohjaisia toimintatapoja, malleja ja palveluja oppimiseen ja opettamiseen Itä-Suomen ja Kainuun aikuisopiskelijoille
- Kouluttaa opetushenkilöstöä tuottamaan ainealueensa sisältöä virtuaalisesti opiskeltavaksi
ja tuottaa jossain määrin myös sisältöä
- Kehittää avoimen oppimisen ohjausta
- Toteuttaa oppilaitosten TVT-strategiaa
- Olla yhteistyössä muiden Itä-Suomen virtuaalihankkeiden kanssa

(<http://portal.peda.net/port/portal/isv>)

11.1 Tavoitteet opiskelijoille

Virtuaalikansalaisopiston kurssien suorittaminen edellyttää tiettyjen atk-taitojen hallitsemista. Opisto järjestää erilaisia kursseja ja koulutuksia. Tavoitteena kursseilla ja koulutuksilla on se, että opiskelija oppii ja sisäistää opetussuunnitelman mukaisen asiasisällön.

Tavoitteena kursseilla on se, että opiskelija pystyy/osaa hyödyntää kurssilta saamansa opetuksen jokapäiväisessä elämässä. Opiskelijoilta saatua palautetta käytetään TVT -strategian kehittämiseen.

11.2 Tavoitteet opettajille

Virtuaalikansalaisopiston kurssien toteuttaminen verkon kautta, edellyttää OPE.FI I-tason osaamista. Opettajat käyttävät ja seuraavat sähköpostia. Sähköpostin kautta voidaan lähettää opiskelijoille kurssimateriaalia. Kaikki opettajat seuraavat virtuaalikansalaisopiston www-sivustoja, joissa tiedotetaan kursseihin liittyvistä asioista. Opettajat käyttävät ryhmätyöalustaa opetuksen välineenä.

Kaikkien koulun opettajien TVT-aidot ovat vähintään OPE.FI I-tasolla. Opistolla pitää olla kuitenkin henkilö joka hallitsee myös OPE.FI III-tason vuoteen 2005 mennessä. Opettajat käyttävät koulun tieto- ja viestintätekniisiä resursseja tehokkaasti opetuksessaan. Virtuaalikansalaisopiston kurssien opettajat ovat mukana suunnittelemassa kurssimateriaalia. Opettajille järjestetään koulutusta ohjelmistojen ja laitteistojen kehittyessä / uudistuessa. Henkilökuntaa motivoidaan omatoimiseen kouluttautumiseen. Tarpeen vaatiessa hankitaan telakoitavia kannettavia työasemia.

Opettajien kouluttautumisella tähdätään siihen, että verkon opetuskäyttö ei riipu enää osaamisesta siinä vaiheessa, kun verkko ja laitteisto on mahdollisimman helppokäyttöinen ja mahdollisimman tehokkaasti käytettävissä.

11.3 Tavoitteet muulle henkilökunnalle

Tavoitteena on, että hallinnon- ja muu henkilökunta seuraavat sähköpostin ja opiston Internet -sivuston kautta tapahtuvaa tiedottamista.

12 ATK-LUOKAN LAITTEISTON JA TILOJEN KEHITTÄMINEN

Laitteisto

Atk-luokan laitteistoa pitäisi kehittää siten, että luokassa voisi toteuttaa erilaisia kursseja mahdollisimman uusilla ohjelmaversioilla. Laitteistoksi sopiva tietokone olisi Pentium IV-tasoinen 2400 MHz prosessorilla varustettu tietokone, keskusmuistia vähintään 512 Mt, kovalevy tilaa 80 Gt, näytönohjain varustettuna 128 Mt muistilla, DVD / CD - RW asema, koneiden olisi hyvä olla merkkikoneita, vaivattoman huollon kannalta. Näytöt koneissa ovat jo aika vanhat, joten näyttöjen uusimiselle olisi tarvetta. Pöytätila huomioiden 15 tuuman litteät näytöt olisivat kuitenkin paras ratkaisu. Koneiden määrää ei luokassa kannata nostaa, sillä pöytätila on luokassa hyvin rajallinen.

Ohjelmisto

Toimistotyökaluksi Microsoft Office 2003 tai edullinen vaihtoehto StarOffice. Käyttöjärjestelmäksi sopivin vaihtoehto olisi esimerkiksi Windows XP Professional. Virustorjuntaohjelmisto F-Secure 5.4 on hyvä, joten sitä ei tarvitse muuttaa. Kuvankäsittelyohjelmisto on vanhentunut, kuvankäsittelyohjelmiston voisi uudistaa esimerkiksi Jasc Softwaren Paint Shop Pro 8 tai Adobe PhotoShop 7.

Internet-yhteys, työasemat ja ohjelmistot

Internet-yhteys on käytössä atk-luokassa, sekä hallinnon työntekijöillä. Työasemia on hallinnon puolella tarpeeksi monta, atk-luokassa on koneita 15, joten atk-luokkaan voisi hankkia lisää työasemia. Työasemat on sijoitettu atk-luokassa kolmeen riviin ja pöytätilaa on opiskelijoita varten tarpeeksi paljon. Hallinnon koneet ovat sijoitettu käyttäjien omien tottumusten mukaan ja työpisteet ovat ergonomisesti hyvin muodostettuja.

Ohjelmisto vaihtelee hallinnon ja atk-luokan välillä. Hallinnon koneissa on pääosin Windows XP ja Office 97. Atk-luokassa puolestaan kaikissa koneissa on Windows 98 ja Windows NT käyttöjärjestelmät ja Officen paketti on MS Office 97. Atk-luokan ohjelmisto mahdollistaa eritasoisten kurssien pitämisen

13 UHKAKUVAT TIETO- JA VIESTINTÄSTRATEGIAN KANNALTA

Tieto- ja viestintästrategia, kuten kaikki muutkin strategiat, sisältävät aina useita uhkakuvia. Uhkakuvia on aineellisia ja aineettomia, henkilöistä riippuvia ja henkilöistä riippumattomia. Riskitekijöiksi voi näin ollen muodostua esimerkiksi opetuslaitteet, opetusasenteet, opetusmenetelmät sekä toimitilojen puutteellisuus. Lisää uhkakuvia:

- Määrärahojen riittämättömyys opetuksen / laitteistojen korkeatasoisuuden ylläpitoon.
- Kehittämistyön jatkuminen
- Mikrotuen ulkoistaminen ja verkko-osaamisen keskittyminen yhdelle henkilölle.
- Rutinoituminen opetuksessa
- Motivointi työtehtäviä kohtaan
- Asenne työtehtäviä kohtaan
- Johdon organisointitaito ja innovatiivisuuden puute
- Yhteistyökumppaneiden luotettavuus
- Verkkomateriaalin päivittämättömyys

14 KEHITTÄMISTAVOITTEET, KEHITTÄMISTOIMENPITEET JA YHTEENVETO

Kurssitarjontaa kannattaa suunnitella kysynnän ja osanottajamäärän mukaan. Lisäksi kehittämistavoitteena on uusia atk-laitteistoja, sekä yleisesti ottaen täydennys- ja jatkokouluttaa Kaukametsän opiston henkilökuntaa atk-taidoissa. Kehittämistavoitteena on, että virtuaaliopetuksesta vastaavat opettajat saavat koulutuksen virtuaaliopetuksen aloittamiseen vaadittavista asioista.

Kehittämistoimenpiteet

Atk-laitteisto on vanhentunutta, joka tulisi uusia mahdollisimman pian. Atk-luokkatiloja kannattaisi pyrkiä laajentamaan, jotta atk-kursseja voitaisiin järjestää enemmän. Henkilökunnan koulutuksen toimenpiteenä on seurata Opetushallituksen määrittämää OPE.FI -koulutusta ja sen vaatimia atk-taitojen osaamista. Hyvä on myös seurata Opetushallituksen ohjeistusta ja määräyksiä koskien virtuaaliopetusta.

Yhteenveto

Kaukametsän opetustilat ovat monipuoliset ja mahdollistavat monipuolisen opetuksen aina atk-taidoista kädentaitoihin, tosin luokkatiloja atk-opetukseen ei ole kuin yksi luokka. Näin ollen yksi atk-luokka lisää parantaisi huomattavasti mahdollisuuksia järjestää enemmän atk-kursseja. Atk-laitteistojen uusiminen mahdollistaisi myös uudempien ohjelmistojen käytön, lisäksi se parantaisi Kaukametsän opiston kilpailukykyä kurssien järjestämiseen.

Virtuaalikansalaisopiston kannalta laitteistojen uusimisella olisi suuri merkitys kurssien toteuttamisen suhteen. Kaukametsän opiston henkilökunnassa on hyvä olla koko ajan kaikkien OPE.FI -tasovaatimusten taidot ja tiedot täyttävä opettaja. Ellei sellaista ole, on sellainen syytä palkata mahdollisimman pian.

Kaukametsän opiston henkilökuntaa pitäisi täydennys- ja jatkokouluttaa. Näin ollen voitaisiin järjestää enemmän vaativampia atk-kursseja kuin pelkästään peruskursseja. Täydennyskoulutuksen merkitys korostuu kun virtuaalinen opetus alkaa. Virtuaalikoulun kurssien laatiminen ja materiaalin tuottaminen, sekä opettajille että oppilaille vaatii myös tutustumista virtuaalikoulun opetusalaan.

LÄHTEET

(Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000-2004, hankesuunnitelmat,
Opetusministeriö 1999, s. 17)

Kajaanin kaupungin atk-palvelut

Kaukametsän opisto

Opetushallitus, (www.oph.fi)

Internet-lähteet

http://www.minedu.fi/toim/koul_tutk_tietostrat/2/1.html, (Luettu 16.12.2003.)

<http://portal.peda.net/port/portal/ismv>, (Luettu 27.10.2003.)

TOIMEKSIANTOSOPIMUS OPINNÄYTETYÖT

Päiväys
12.9.2003

TOIMEKSIANTOSOPIMUS OPISKELIJATYÖNÄ TEHTÄVISTÄ OPINNÄYTETÖISTÄ JA SELVITYKSISTÄ

TOIMEKSIANTAJAN TIEDOT

Toimeksiantaja	<u>Kaukametsän opisto</u>
Osoite ja puhelinnumero	<u>Koskikatu 4b, PL 251, 87101 Kajaani 08-6155525</u>
Työn ohjaaja toimeksiantajan puolelta	<u>Eila Parviainen</u>

TOIMEKSIANNON KUVAUS

Toimeksiannon kuvaus (mahdollinen liite, projekti kuvaus yms)	<u>Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön strategia 2002 - 2005 Kaukametsän opisto</u>
Aikataulu	<u>31.1. 2004 mennessä</u>
Kustannusarvio ja kustannusvastuu	<u>OPE.FI I-tason koulutus Kaukametsän opisto 1 - 2 osiota</u>
Lopputuotoksen muoto	<u>CD</u>

TOIMEKSIANNON TEKIJÄT KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Toimeksiannon tekijät ja yhteystiedot (opiskelijat)	<u>Ville Palmu</u> <u>Kimmo Sirviö</u> <u>Teerisuontie 169 87100 Kajaani</u>
Toimeksiannon ohjaaja Kajaanin amk:ssa	<u>Raimo Mustonen</u>
Työstä tehdään	☒ opinnäytetyö ☐ pienempi selvitys ☐ muu, mikä _____

Tekijöiden allekirjoitukset

Toimeksiantajan allekirjoitus

TOIMEKSIANNON KUVAUS

Tavoitteet	<u>Kaukametsän opiston tieto- ja viestintästrategian 2003 - 2005 laatiminen ja OPE.FI I-koulutus</u>
-------------------	--

OPINNÄYTETYÖT

SELVITYKSET

Keskeiset tuotokset (raportit, suunnitelmat, tuotteet, esitteet, tietokoneohjelmat, tilaisuudet yms.)	Tuotos CD:llä	
Sovitut kokoukset		
Raportointi Väli­raportit Loppuraportti		
Projektin resurssit 1. Toimeksiantajan puolelta	Materiaalikulut, 1 koulutusjakso	
2. Tekijöiden puolelta		
3. Ammattikorkeakoulun ohjausresurssit		
Kustannusarvio ja kustannusvastuu <ul style="list-style-type: none"> • Materiaalit • Laitekustannukset • Opiskelijoiden palkkiot • Ohjaavan opettajan palkkiot • Matkakustannukset • Muut 	Arvio	Vastuu
Laskutus		
Luottamuksellisuus		

Sopimuksessa noudatetaan Kajaanin ammattikorkeakoulun vakioehtoja opiskelijatyönä tehtävistä toimeksiannoista.

KOULUTUSKARTOITUKSEN TULOKSET

1. Tiedostojen tallennus

		kyllä	en	haluan lisätietoa
1. osaan tallentaa työni levykkeelle		30	6	5
2. osaan tallentaa työni verkkolevylle		21	15	11
3. osaan tallentaa työni CD:lle		17	19	14
4. osaan valita tallennusmuodon		25	11	10
5. osaan valita tallennuspaikan oikein		20	16	14

2. Tiedostojen käsittely

		kyllä	en	haluan lisätietoa
1. osaan luoda kansioita ja alihakemistoja		22	14	13
2. osaan siirtää / kopioida tiedostoja ja hakemistoja		24	12	13
3. osaan poistaa tiedostoja		29	7	6
4. osaan poistaa väliaikaistiedostot		17	19	14
5. osaan nimetä uudelleen tiedostoja		22	14	11
6. osaan käyttää "etsi" toimintoa		19	17	12
7. osaan käyttää resurssienhallintaa		18	18	14
8. osaan purkaa ja pakata tiedostoja		13	23	17
9. osaan jakaa tiedostoja (verkkolevylle)		7	29	17

3. Tulostus

		kyllä	en	haluan lisätietoa
1. osaan tulostaa työni		31	5	6
2. osaan purkaa tulostusjonon		16	20	14
3. osaan lisätä paperia tulostimeen		33	3	3

4. Sähköposti

		kyllä	en	haluan lisätietoa
1. osaan lähettää sähköpostia		30	6	8
2. osaan liittää liitetiedostoja		26	10	13
3. osaan avata liitetiedostoja		24	12	9
4. osaan poistaa ylimääräiset postit (lähetetyt, poistetut, yms.)		29	7	9

5. osaan tunnistaa ns. roskapostin		20	16	13
6. osaan tunnistaa mahdollisen "virus"-postin		16	20	15

5. Viruksen torjunta

kyllä en haluan
lisätietoa

1. osaan käyttää virustorjunta-ohjelmaa		16	20	11
---	--	----	----	----

6. Internetin käyttö

kyllä en haluan
lisätietoa

1. osaan aukaista selaimen		28	8	8
2. osaan käyttää hakukoneita (esim. www.google.com)		28	8	9
3. osaan määrittää aloitussivun		24	12	9
4. osaan poistaa väliaikaistiedostot (cookies, evästeet ja temp-tiedostot)		12	24	17
5. osaan tyhjentää sivuhistorialuettelon		17	19	12
6. osaan kopioida kuvia Internet sivustoilta		20	16	13
7. osaan tallentaa multimedia - tiedostoja Internetistä		12	24	15
8. osaan käyttää Internet-pohjaisia sähköposteja		19	17	15

7. Windows-käyttöjärjestelmä

kyllä en haluan
lisätietoa

1. osaan käyttää ohjauspaneelia		20	16	11
2. osaan asentaa windows-käyttöjärjestelmän		9	27	15
3. osaan lisätä ja poistaa ohjelmia		11	25	15
4. osaan kirjautua windowsiin		23	13	12
5. osaan lisätä ja poistaa laitteita		12	24	12
6. osaan poistaa tiedostot - valikon tiedostot		13	23	14
7. osaan käyttää media-soitinta		13	23	13

8. Ohjelmistot

kyllä en haluan
lisätietoa

1. osaan käyttää word-tekstinkäsittelyohjelmaa		28	8	10
2. osaan käyttää excel-taulukkolaskentaohjelmaa		22	14	17
3. osaan käyttää powerpoint-ohjelmaa		17	19	16
4. osaan käyttää kuvankäsittelyohjelmia		17	19	23

9. Muut laitteet

		kyllä	en	haluan lisätietoa
1. osaan käyttää matkapuhelinta		33	3	6
2. osaan käyttää faxia		25	11	7
3. osaan käyttää polttavaa cd-asemaa / dvd-asemaa		15	21	9
4. osaan käyttää projektoria		18	18	14
5. osaan käyttää digitaalikameraa		16	20	16
6. osaan käyttää skanneria		19	17	18

KURSSISUUNNITELMA

7.11. - 12.12.2003

1. Tiedostojen tallennus

1. työn tallennus levykkeelle	10
2. työn tallennus verkkolevylle	15
3. työn/datan tallennus CD:lle	30
4. tallennus muodon valinta	5
5. tallennus paikan valinta	5

2. Tiedostojen käsittely

1.kansioiden ja alihakemistojen luominen	10
2. tiedostojen ja hakemistojen kopionti/siirtäminen	20
3. tiedostojen poisto	10
4. väliaikaistiedostojen poistaminen	5
5. tiedostojen uudelleen nimeäminen	10
6. "etsi" komennon käyttö	10
7.resurssienhallinta ja sen käyttö	30
8. tiedostojen purku/pakkaus	20
9. tiedostojen/kansioiden jakaminen	10

1 perjantai

191

3. Tulostus

1. tulostus	5
2.tulostusjonon purkaminen	5
3. paperin lisäys tulostimeen :-)	5

2 perjantai

4. Sähköposti

1. sähköposti	35
2. liitetiedostojen käyttö ja avaaminen yms.	10
3. sähköpostiohjelman hallinta	15
4. roskaposti	15
5. viruspostin tunnistus	15

105

5. Viruksen torjunta

1. virustorjunta-ohjelman käyttö	30
----------------------------------	----

3 perjantai

6. Internetin käyttö

1. selaimen käyttö	45	4	perjantai
2. hakukoneiden käyttö (esim. www.google.com)	20		
3. aloitussivun määrittäminen			
4. väliaikaistiedostot (cookies, evästeet ja temp-tiedostot)	15		
5. sivuhistorialuettelo	5		
6. kuvien yms. kopiointi Internet sivustoilta	20		
7. Internet-pohjainen sähköposti	20		
	158		

7. Windows-käyttöjärjestelmä

1. Windows käyttöjärjestelmän perusteet	45
--	-----------

8. Ohjelmistot

	5	perjantai	
1. word-tekstinkäsittelyohjelma	45	6	perjantai
2. excel-tilukkolaskenta	45		
3. powerpoint-ohjelma	45		
4. kuvankäsittelyohjelma	45		
	230		

9. Muut laitteet

1. matkapuhelin	5	6	perjantai
2. faxia	5		
3. polttava cd-asema / dvd-asemaa	30		
4. projektori	10		
5. digitaalikamera	45		
6. skannaus	30		
	125		

651 10,85